

Strategija razvoja Općine Promina

2014. - 2020.

Svibanj 2014. godine

Sadržaj

1	Predgovor načelnika	1
2	Uvod	3
2.1	Što su ciljevi strategije razvoja Općine?	3
3	Metodologija i sudionici.....	4
3.1	Korak 1: Izrada analize situacije	4
3.2	Korak 2: Definiranje vizije, ciljeva i prioriteta strategije.....	5
3.3	Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategija.....	5
3.4	Korak 4: Izrada Akcijskog plana provedbe strategije.....	5
4	Analiza društveno-gospodarske situacije	7
4.1	Opći podaci.....	7
4.2	Geoprostorna obilježja.....	7
4.3	Infrastruktura.....	9
4.3.1	Promet.....	9
4.3.2	Vodoopskrba i odvodnja.....	10
4.3.3	Energetski sustavi	10
4.3.4	Odlaganje otpada	11
4.3.5	Telekomunikacije.....	11
4.4	Demografske značajke	11
4.4.1	Demografski trendovi i starost stanovništva	12
4.4.2	Obrazovna struktura stanovništva	15
4.4.3	Kućanstva.....	16
4.5	Gospodarstvo	16
4.5.1	Opći pokazatelji	16
4.5.2	Malo i srednje poduzetništvo	17
4.5.3	Gospodarske zone	19
4.5.4	Poljoprivreda.....	21
4.5.5	Mineralne sirovine	23
4.5.6	Turizam.....	25
4.6	Tržište rada.....	28
4.6.1	Nezaposlenost.....	29
4.7	Društvena infrastruktura	33

4.7.1	Obrazovanje	33
4.7.2	Socijalna i zdravstvena skrb	34
4.7.3	Udruge	34
5	SWOT analiza	36
6	Vizija i strateški ciljevi	38
7	Prioriteti i mjere	39
8	Provedba strategije: institucionalni i financijski okvir	51
8.1	Organizacijska struktura za provedbu strategije	51
8.2	Financijski okvir i izvori financiranja	51
8.3	Usklađenost strategije s nacionalnim i regionalnim politikama	61
9	Izveštavanje i praćenje	66
10	Prilozi	69
10.1	Prilog 1: Prikaz procesa konzultacija s dionicima oko revizije Strategije	69
10.2	Prilog 2: Baza projekata	70
10.3	Prilog 3: Akcijski plan provedbe Strategije za razdoblje 2014. – 2015. godine.....	76

Popis tablica

Tablica 1: Stanovništvo Općine Promina po naseljima, popis 2011.	11
Tablica 2: Broj stanovnika Općine Promina po naseljima, od 1910. do 2011. godine	12
Tablica 3: Stanovništvo Općine Promina po starosti te pokazatelji starenja stanovništva, usporedba sa županijskom i državnom razinom, popis 2011.	14
Tablica 4: Demografski trendovi u Općini Promina za razdoblje od 2009. do 2012. godine ..	14
Tablica 5: Stanovništvo Općine Promina starije od 15 godina po najvišem završenom obrazovanju, popis 2011.	15
Tablica 6: Udio stanovništva Općine Promina po obrazovanju i usporedba sa Šibensko – kninskom županijom, popis 2011.	15
Tablica 7: Stupanj obrazovanja radno sposobnog stanovništva u Općini Promina, popis 2011.	15
Tablica 8: Pokazatelji razvijenosti Općine Promina u usporedbi sa županijskim i državnim pokazateljima.....	17
Tablica 9: Aktivna trgovačka društva registrirana na području Općine Promina	17
Tablica 10: Aktivni obrti na području Općine Promina.....	18
Tablica 11: Zadruga na području Općine Promina	18
Tablica 12: Broj poslovnih subjekata po poslovnoj djelatnosti	18

Tablica 13: Prikaz broja zahtjeva za potporu u poljoprivredi i ruralnom razvoju (2014.)	22
Tablica 14: Arheološka baština na području Općine Promina	25
Tablica 15: Prikaz smještajnih kapaciteta privatnih iznajmljivača	27
Tablica 16: Radno sposobno i radno aktivno stanovništvo Općine Promina u odnosu na županijsku i državnu razinu, Popis 2011.	28
Tablica 17: Stanovništvo Općine Promina prema glavnim izvorima sredstava za život, Popis 2011.....	28
Tablica 18: Nezaposlenost u Općini Promina, 2004. do 2014. godina	30
Tablica 19: Nezaposleni po spolu i obrazovanju u Općini Promina, prosjek 2013. godina....	31
Tablica 20: Nezaposleni u Općini Promina po dobi, prosjek 2013. godine	32
Tablica 21: Nezaposleni u Općini Promina po trajanju nezaposlenosti, prosjek 2013. godine	32
Tablica 22: Nezaposleni u Općini Promina po rodovima zanimanja, prosjek 2013. godine...	33
Tablica 23: Mogući vanjski izvori financiranja Strategije razvoja Općine Promina	51
Tablica 24. Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Općine Promina sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske	62
Tablica 25. Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Općine Promina sa Razvojnom strategijom Šibensko – kninske županije.....	63
Tablica 26. Pokazatelji postignuća prioriteta Strategije.....	66

Popis slika

Slika 1. Prikaz paralelnog razvoja strategije i identificiranja projekata	5
Slika 2: Položaj Općine Promina u Šibensko – kninskoj županiji.....	7
Slika 3. Položaj općine Promina u neposrednom okruženju	8
Slika 4: Trend pada stanovništva Općine Promina, 1910. – 2011. godina.....	13
Slika 5: Minski sumnjivo područje u Općini Promina – označeno crvenom bojom.....	19
Slika 6: Nalazišta mineralnih sirovina na području Općine Promina.....	24
Slika 7: Trend broja nezaposlenih u Općini Promina, 2004. do 2014. godina	30

1 Predgovor načelnika

U proteklih 130 godina Općina Promina je imala uspona i padova, prošla je tri rata, a općinska zgrada gorila je dva puta.

Raščlambom cjelokupnog stanja Općine Promina može se zaključiti da su ratna zbivanja samo naglasila proces slabog gospodarskog razvoja i smanjivanje broja stanovnika, izostankom ulaganja u gospodarstvo i infrastrukturu. U cilju unaprjeđenja kvalitete življenja i stvaranja uvjeta za pozitivan rasplet trenutne situacije u funkciju su stavljeni svi raspoloživi potencijali s kojima Općina Promina raspolaže.

Općinsko vodstvo pokrenulo je izradu Strategije razvoja naše Općine za razdoblje 2014. do 2020. godine, kako bi kroz strateško promišljanje osmislilo načine zaustavljanja ovih nepovoljnih trendova te osiguralo njenim stanovnicima optimalno gospodarsko, infrastrukturno i društveno okruženje za život.

Ovom Strategijom određujemo smjernice za stvaranje kvalitetnih uvjeta za život i rad, a nizom provedbenih mjera definiramo korake za poticanje cjelovitog razvoja i prosperiteta u svim relevantnim društveno-gospodarskim kategorijama: proizvodnji, poljoprivredi, turizmu, očuvanju kulturne baštine te uređenju i očuvanju okoliša. Osobito je važno naglasiti kako je cijela Strategija temeljena na načelima održivog upravljanja i gospodarenja što je dodatno doprinijelo očuvanju prirodnih resursa koji predstavljaju velik razvojni izazov za naše gospodarstvo.

Na području Općine nalaze se bogata nalazišta mineralnih sirovina i strateških elemenata. Želimo na stručnim i znanstvenim podlogama osigurati kvalitetno polazište za afirmaciju svih legitimnih interesa u svezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama te provesti direktivu EU u vezi s recikliranjem rudarskog i građevinskog otpada .

Značajan potencijal za gospodarski razvoj Općine predstavlja i turistička valorizacija kanjona Krke koji je cijelom svojom dužinom uključen u Nacionalni park Krka, a u cilju veće iskoristivosti ovog prirodnog fenomena potrebno je uskladiti Prostorni plan Općine Promina s Prostornim planom NP "Krka" te odrediti zajedničke interesne točke uz obavezno poštivanje svih odredbi o zaštiti prirode.

S obzirom na postojeće resurse, jedan od potencijala leži u daljnjem rastu i razvoju poljoprivrede kroz gotovo sve proizvodne grane, a osobit izazov predstavlja i proizvodnja organski uzgojene hrane koja potječe sa našeg ekološki čistog područja.

Proizvodnu industriju temeljiti ćemo na prirodnim resursima, poticati razvoj malog i srednjeg poduzetništvu te ulagati u gospodarske i turističke zone. U planu nam je staviti u funkciju gospodarske zone proizvodne namjene Suknovci, poslovne i proizvodne namjene Oklaj, proizvodne namjene za smještaj solarne elektrane Gaj - Razvodsko plandište - Suknovci, proizvodne namjene za smještaj sadržaja vezanih uz eksploataciju i preradu mineralnih sirovina Bila strana, komunalno servisne namjene transfer stanicu Lukar, a za gospodarenje građevinskim otpadom zonu Džapići – Čveljići kao i zonu Mratovo.

Glavna zadaća općinskog vodstva je gospodarski, infrastrukturni i društveni razvoj Općine Promina koji će pozitivno utjecati na nepovoljne društveno-gospodarske uvjete te ojačati razvojne pokazatelje za Općinu Promina.

Prepoznamo da je pred nama zahtjevan zadatak, ali uz podršku stanovnika Općine, kao i ostalih pojedinaca i institucija zainteresiranih za naš razvoj, plan koji smo zacrtali ovom Strategijom je realan i izvodiv. Slijedi nam odgovorno i intenzivno razdoblje njegove provedbe te zadovoljstvo rezultatima zajedničkog rada.

Promina, svibanj 2014.

Tihomir Budanko

Načelnik Općine Promina

2 Uvod

Strategija razvoja općine ključni je strateški dokument kojim se definiraju smjerovi razvoja različitih politika na lokalnoj razini, od poticanja poduzetništva, preko razvoja društvene infrastrukture do turizma i razvoja ljudskih potencijala. Strategija razvoja sadrži viziju, ciljeve i prioritete lokalnog razvoja prepoznate od strane ključnih dionika na lokalnoj razini. Također sadrži i mjere odnosno konkretne projekte kojima se žele ispuniti zadani ciljevi i prioritete.

Strategija razvoja je srednjoročni strateški dokument koji se razvija za razdoblje od 3 do maksimalno 7 godina, što predstavlja i programski ciklus zemalja članica EU kao što je Hrvatska (2014. -2020.).

Ciljevi i prioritete lokalnih strategija kreiraju se na temelju lokalnih specifičnosti i potreba, ali i uzimajući u obzir širi strateški okvir i politike krojene na nacionalnoj i nadnacionalnoj (EU) razini. Također je vrlo važno shvatiti strategiju razvoja kao neizostavan dio ukupnog regionalnog razvoja te je kao takvu uključiti u ključne regionalne/ županijske razvojne planove.

Strategija razvoja je vlasništvo lokalnih dionika koji su kreatori politika i ocjenjivači uspjeha lokalnog razvoja. Što znači vlasništvo? Prije svega, misli se na odgovornost za provedbu strategije i njene krajnje rezultate, što znači odgovornost struktura na vlasti prema cjelokupnom stanovništvu na području općine. Strategija je živi dokument koji usmjerava razvoj općine, a partneri koji je izgrađuju odgovaraju za uspjeh ili neuspjeh provedbe mjera koje su od presudne važnosti za pitanja razvoja infrastrukture, poduzetništva, turizma, industrije, zaposlenosti, te smanjenja nejednakosti.

2.1 Što su ciljevi strategije razvoja Općine?

Razvoj strategije je odgovornost donositelja politika na razini općine, ali i svih ostalih dionika koji su zainteresirani za razvojne procese na lokalnoj razini.

Što se želi postići razvojem lokalne strategije:

- Odrediti dugoročnu viziju razvoja općine
- Kreirati konkretne korake (razvojne prioritete) k ostvarenju vizije
- Definirati listu projekata kojima će se provesti razvojna strategija
- Razviti i podržati organizacijsku/ provedbenu strukturu potrebnu za provedbu razvojne strategije.

3 Metodologija i sudionici

Razvojna strategija izrađena je u skladu s Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija, a koji je propisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU. Kako bi se uskladili strateški dokumenti na svim razinama (županijskoj i općinskoj) i time olakšao proces razvoja, provedbe i praćenja istih, preporuka je koristiti sličnu metodologiju razrade i strukturu samog dokumenta prilikom izrade strategije razvoja Općine Promina.

Sadržaj strategije razrađen je kroz sljedeća poglavlja:

- Uvod
- Metodologija i sudionici
- Analiza društveno-gospodarske situacije
- SWOT analiza
- Vizija i strateški ciljevi
- Prioriteti i mjere
- Provedba strategije: institucionalni i financijski okvir
- Izvještavanje i praćenje
- Prilozi
 - *Prilog 1 Prikaz procesa konzultacija s dionicima oko revizije Strategije*
 - *Prilog 2 Baza projekata*
 - *Prilog 3 Akcijski plan provedbe Strategije*

Strategija razvoja Općine Promina proizvod je dionika na lokalnoj razini. Strategiju razvoja Općine Promina izradila je radna skupina za izradu strategije, koju je Općina Promina imenovala te u čijem su sastavu djelovali predstavnici jedinice lokalne samouprave, predstavnici organizacija civilnog društva te predstavnici privatnog sektora, predvođena načelnikom Općine. Na izradi ove strategije angažirana je također i stručna pomoć pri provjeri kvalitete rezultata strateškog planiranja i njihovog strukturiranja u dokument strategije.

Proces razvoja strategije organiziran je tako da bude jednostavan, lako ponovljiv i provediv u budućnosti. U nastavku je prikazan tijek procesa razvoja strategije u četiri jednostavna koraka.

3.1 Korak 1: Izrada analize situacije

Radna skupina identificirala je izvore podataka koje je potrebno prikupiti za izradu kvalitetne analize društveno-gospodarske situacije, prikupila podatke i analizirala ih. Analiza stanja služi kao podloga, odnosno početna točka za kreiranje razvojnih prioriteta.

Područja analize su:

- geoprostorna obilježja;
- infrastruktura;
- demografske značajke;
- gospodarstvo;
- tržište rada;

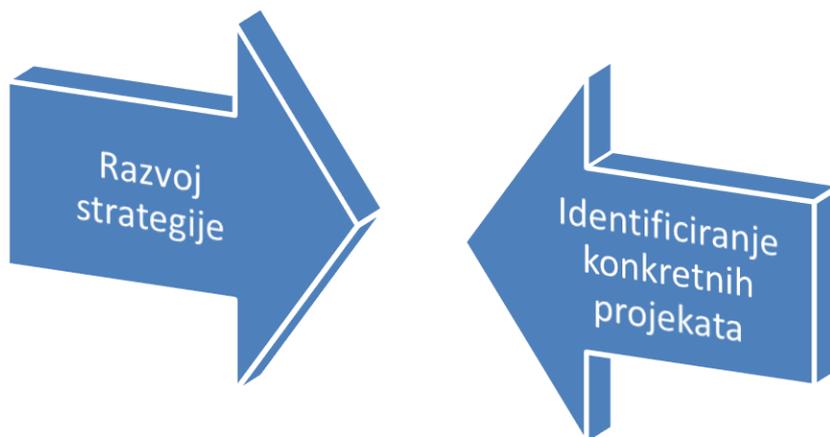
- društvena infrastruktura.

3.2 Korak 2: Definiranje vizije, ciljeva i prioriteta strategije

Na sastancima Radne skupine provedena je radionica za definiranje SWOT analize (analiza snaga i slabosti - unutarnjih, te prilika i prijetnji – vanjskih čimbenika) i ciljeva/prioriteta strategije. Razvoj SWOT analize i prioriteta/ ciljeva temelji se na potrebama općine i županije.

Za svaki cilj, odnosno prioritet, identificirane su mjere strategije, odnosno konkretni razvojni projekti. Svaka mjera u praksi označava jedan ili više konkretnih projekata. Konkretni projekti i projektne ideje identificirale su se počevši od koraka 1 i pa sve do koraka 4. Projekti koji su dio Akcijskog plana za provedbu strategije (korak 4) razrađeni su detaljnije, s jasnom mjerom postignuća do kraja razdoblja koje Akcijski plan pokriva.

Slika 1. Prikaz paralelnog razvoja strategije i identificiranja projekata

3.3 Korak 3: Definiranje modaliteta provedbe strategija

Modaliteti provedbe uključuju definiranje okvira za provedbu, odnosno uloga i odgovornosti dionika u provedbi i praćenju strategije te identificiranje izvora financiranja. Radna skupina je utvrdila tko je nositelj prioriteta strategije, odnosno pojedinih mjera, i koje su uloge i odgovornosti određenih dionika u provedbi mjera. Također je utvrđen način praćenja strategije te izvještavanje o napretku provedbe prema Općini Promina, odnosno njenom Općinskom vijeću. Sustav praćenja temeljen je na objektivno provjerljivim pokazateljima u skladu s ciljevima i prioritetima strategije.

Između koraka 3 i 4 provedene su konzultacije sa širom grupom dionika te su građani upoznati s nacrtom strategije.

3.4 Korak 4: Izrada Akcijskog plana provedbe strategije

Nakon procesa konzultacija, definiran je Akcijski plan za provedbu strategije. Na temelju multikriterijske analize definirana je zrelost projekata koja omogućuje objektivnu ocjenu projekata koji ulaze u Akcijski plan. Kriteriji korišteni pri odabiru projekata Akcijskog plana bili su:

- Zrelost projekta (izrađena dokumentacija, dogovori o provedbi s dionicima)

- Važnost i hitnost projekta za Općinu
- Važnost projekta za županijsku i državnu razinu.

Određeni su prioritetni projekti, definirani ciljevi Akcijskog plana te identificirani financijski izvori.

Akcijski plan pokriva razdoblje od 2 godine i sadržava sljedeće podatke:

- ciljeve;
- predviđene aktivnosti;
- razdoblje provedbe plana i pojedinih aktivnosti;
- izvršitelje aktivnosti;
- međusobnu povezanost aktivnosti;
- prioritizaciju aktivnosti;
- troškove provedbe pojedinih aktivnosti, gdje su oni poznati;
- načine i indikatore praćenje ostvarivanja plana;
- kontrolu provedbe plana (pokazatelje ishoda do kraja 2015. godine).

Posljednju fazu u razvoju strategije predstavila je sjednica Općinskog vijeća održana _____, na kojoj je Strategija službeno usvojena.

4 Analiza društveno-gospodarske situacije

4.1 Opći podaci

OPĆINA PROMINA

Lokacija: Šibensko – kninska županija

Površina: 139,41 km²

Broj stanovnika: 1.136 (popis 2011.)

Slika 2: Položaj Općine Promina u Šibensko – kninskoj županiji

Izvor: <http://proleksis.lzmk.hr/tag/geografija-i-srodne-znanosti-i-podrucja/page/557/> i vlastita dorada

4.2 Geoprostorna obilježja

Općina Promina (sa centralnim naseljem Okraj) smještena je u središnjem dijelu zagorskog područja Šibensko – kninske županije, na južnim padinama istoimene planine i kraškog platoa, uz srednji dio rijeke Krke. Obuhvaća 11 naselja ukupne površine 139,41 km², zauzimajući 4,65% cjelokupne površine županije, što je srednja vrijednost u odnosu na površine ostalih općina i gradova. Svojim položajem u širem prostoru nalazi se na podjednakoj udaljenosti od dva glavna naselja u zagorskom području županije, Drniša (14,22 km) i Knina (16,41 km) prema kojima i pokazuje glavne gravitacijske tokove. Općina Promina pripada Drniškoj zagori, koja, uz samu Prominu, pokriva područja jedinica lokalne samouprave gradova Drniš, Skradin i Vodice, te općina Biskupija, Ervenik, Kistanje, Pirovac, Ružić, Tisno, Tribunj, Unešić i Bilice.

Nova Općina Promina formirana je izdvajanjem dijela teritorija bivše Općine Drniš, te obuhvaća sljedeća naselja: Bobodol, Bogatić, Čitluk, Ljubotić, Lukar, Matase, Mratovo, Oklaj, Puljane, Razvođe i Suknovci. Naselje Oklaj je općinsko središte.

Sagledavajući područje Općine u odnosu na užu prostorno – funkcionalnu podjelu, ono se svrstava u subregionalno područje grada Drniša zajedno s općinom Ružić i Unešić. Prometno i funkcionalno glavno naselje Oklaj primarno gravitira prema gradu Drnišu, iako i veze prema gradu Kninu također zauzimaju značajno mjesto u protoku robe i radnog stanovništva na ovom području. Naselje Oklaj kao općinsko središte kroz sustav središnjih naselja utvrđenih županijskim planom pokazuje svoj značaj i bitnost na užem prostoru Općine kroz koncentraciju radnih, gospodarskih i javnih sadržaja.

Slika 3. Položaj općine Promina u neposrednom okruženju

Izvor: Zajednički projekt ukupnog razvoja Općine Promina, Općine Ružić, Općine Tisno, Općine Pirovac, Općine Murter-Kornati i Grada Drniša

Općina Promina u cijelosti pripada drugoj skupni područja posebne državne skrbi¹, odnosno skupini općina i naselja koja su bila okupirana za vrijeme Domovinskog rata.

¹ Najavljeno je ukidanje Zakona o područjima posebne državne skrbi, koji bi trebao prestati važiti 1. siječnja 2015. godine

4.3 Infrastruktura

Komunalna infrastruktura u većoj mjeri zadovoljava potrebe svih korisnika na području Općine. Osnovni nedostaci odnose se na potrebu povećanja pouzdanosti infrastrukture, i to kroz modernizaciju elektroenergetskog sustava te dovršavanjem cjelovitog sustava odvodnje i vodoopskrbe. Prometno gledano, sva naselja u Općini su povezana te postoje veze u svim pravcima Šibensko-kninske županije.

4.3.1 Promet

CESTOVNI PROMET

Okosnica prometnog sustava Općine je glavni poprečni kontinentalni pravac Šibenik – Drniš – Knin - Zagreb, koji čini primarnu infrastrukturnu okosnicu šireg regionalnog značaja.

Sva naselja Općine Promina prometno su povezana, te postoje veze u svim pravcima Šibensko – kninske županije (prema Drnišu, Kninu, Šibeniku). Oklaj je povezan sa svojim okruženjem sljedećim cestama:

- Županijskim cestama:
 - Ž6055: Drniš – Oklaj – Brljan
 - Ž6056: Širitovci – Oklaj - Knin.

Preko Ž6055 Oklaj je povezan s državnom cestom D33 Šibenik – Drniš – Knin, koja ga pak povezuje s autocestom A1 Zagreb – Split – Dubrovnik, a preko Ž6056 s brzom cestom E71 Split – Knin – Zagreb.

Iako prometna mreža zadovoljava u određenim segmentima, potrebno je rekonstruirati trasu županijske ceste Ž6055 uvođenjem bolje horizontalne i vertikalne signalizacije, kao i izradom kvalitetnijeg kolnog zastora. Nositelj te aktivnosti je Županijska uprava za ceste Šibensko-kninske županije. Za modernizaciju ceste izrađen je glavni projekt i ishođena lokacijska dozvola, međutim, budući da još nisu osigurana potrebna sredstva, teško je predvidjeti kad bi radovi mogli početi.

U planu je provedba projekta brze ceste Šibenik – Drniš – Promina – Knin koja bi Općinu bolje i brže povezala s okolnim centrima. Na prostoru Općine u mjestu Oklaj planira se sagraditi obilaznica radi rasterećenja postojećih cesta i nastavka gradnje poduzetničke zone.

Obavljaju se pripreme za sanaciju nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo – Bogatić - Bogatić Miljevački. Sanacija će se provesti u dvije etape: I. etapa Čitluk – Mratovo - Bogatići Prominski u dužini 7 km, a II. etapa Bogatići Prominski - Bogatići Miljevački u dužini 4 km. Ova cesta se spaja na cestu za Visovac i Roški slap. Ova nerazvrstana cesta proteže se uz granicu Nacionalnog parka Krka. Iako je to nerazvrstana cesta, od turističkog je značaja jer povezuje drniško i prominsko područje u granicama NP Krka.

JAVNI PROMET

Sustav javnog prometa pokriva sve značajnija prometna odredišta, iako je potrebno unaprijediti u smislu kvalitete i rasporeda povezivanja ostalih dijelova općine i županije, posebno u svrhu prijevoza učenika u srednje škole te osoba koje rade u drugim mjestima županije. Najzastupljeniji prijevoznik je Autotransport Šibenik (relacija Šibenik – Drniš – Oklaj – Knin), dok postoje međugradske linije (primjerice Zagreb – Drniš) kojima voze drugi prijevoznici.

ŽELJEZNIČKI PROMET

Osnovu željezničkog prometa čini planirani koridor brze željezničke pruge Gračac – Radučić – Oklaj – Šibenik – Split, kao dio planiranog zajedničkog željezničkog koridora koji objedinjuje transverzalnu željezničku prugu Zagreb – Split i tzv. jadranski željeznički pravac Rijeka – Otočac – Gračac – Šibenik – Split – Dubrovnik.

4.3.2 Vodoopskrba i odvodnja

VODOOPSKRBA

Vodoopskrbni sustav Općine Promina temelji se na dopremi vode s izvorišta rijeke Miljacka, kojom se opskrbljuju Promina i Kistanje. 2001. godine izgrađen je novi magistralni cjevovod od vodocrpilišta „Miljacka“ do vodospreme „Lukar“, koja je također obnovljena u sklopu tog projekta.

Vodoopskrbni cjevovodi na području svojim kapacitetom i u pogledu sigurnosti opskrbe ne zadovoljavaju potrebe (procijenjene buduće potrebe za vodom kreću se oko 35 l/s). Nadalje, pri obilnim oborinama ponekad dolazi do zamućenja vode, koja je onda upitne zdravstvene ispravnosti te se ne može, bez prethodnog prokuhavanja, u tim slučajevima koristiti za piće. Planirano povezivanje vodospreme Lukar s vodospremom Runješa putem gravitacijskog cjevovoda znatno će pridonijeti poboljšanju uvjeta opskrbe pitkom vodom. Najveći problem, međutim, predstavlja distribucijska mreža na kojoj su veliki gubici te je izgrađena od nekvalitetnih materijala. Jedno od gorućih pitanja je i rješavanje priključka na vodoopskrbni sustav naselja Bobodol - Podi.

ODVODNJA FEKALNIH, OTPADNIH I OBORINSKIH VODA

Odvodnja otpadnih voda provodi se lokalnim sustavima odvodnje upuštanjem u sabirne ili septičke jame. Takav sustav odvodnje ne zadovoljava u potpunosti potrebni tretman sanitarnih otpadnih voda prije upuštanja u teren, što proizlazi i dodatno je naglašeno osjetljivošću kraškog područja slivova Krke i Čikole.

Suglasno studiji zaštite voda Šibensko-Kninske županije potrebno je napraviti projektnu dokumentaciju odvodnje, zaštitu vodotoka rijeke Krke i izvorišta pitke vode.

4.3.3 Energetski sustavi

Osnovna mreža elektroopskrbe na području Općine kroz sustav opskrbe i proizvodnje električne energije trenutno je u zadovoljavajućim okvirima. Područjem Općine prolazi djelomično izveden koridor 400 kV dalekovoda iz TS Konjsko prema RHE Velebit. Pojne točke za opskrbu električnom energijom Općine Promina su:

- i. HE Miljacka ($S_n = 2,5 \text{ MVA}$)
- ii. TS 35/10 kV Oklaj ($S_n = 2,5 + 2,5 \text{ MVA}$)
- iii. TS 35/10 kV Drniš ($S_n = 8,0 + 8,0 \text{ MVA}$)

Prijenos se odvija 35 kV vodovima prema osnovnim 35 kV trafostanicama iz kojih se dalje električna energija distribuira prema korisnicima sustavom trafostanica TS 10(20)/0.42 kV i vodovima napona 10(20) kV. Postojeća osnovna niskonaponska mreža izvedena je djelomično nadzemnim te djelomično podzemnim vodovima.

Za potrebe poduzetničke zone i ostalih pratećih sadržaja u planu je izgradnja 110 kV dalekovoda TS Knin do TS Drniš prema već donesenom planu elektroopskrbe HEP-a.

Uz konvencionalan način opskrbe potrošača, mogu se razmotriti i nekonvencionalni izvori električne energije, poput izvedbe vjetroelektrana u sjevernom predjelu Općine. U planu je izgradnja solarnih elektrana na tri lokaliteta u Općini ukupne snage 130 MW. Lokacije tih solarnih elektrana unesene su u izmjene i dopune Prostornog plana Općine.

4.3.4 Odlaganje otpada

U Općini Promina poslove sakupljanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada obavlja Eko - Promina d.o.o. koja komunalni otpad odvozi najmanje dva puta tjedno.

Na području Općine evidentirano je nekoliko ilegalnih odlagališta otpada kojima je potrebna sanacija.

Prostornim planom predviđena je Transfer stanica Lukar – Mala Promina.

4.3.5 Telekomunikacije

Na području Općine postoje telefonske centrale u naseljima Oklaj, Matase i Mratovo dok je između hidrocentrale 'Miljacka' i centrale u Oklaju realizirana veza optičkim kablom. Potrebno je poduprijeti daljnju informatizaciju i uvođenje modernijih vidova komuniciranja nadogradnjom postojeće mreže (ADSL, ISDN i drugi tipovi i mogućnosti povezivanja) za što su ostvareni osnovni preduvjeti kroz već postojeću telekomunikacijsku mrežu. Ostvarivanjem ovih uvjeta kroz uključivanje širokopolasnih komunikacijskih veza postići će se brži protok informacija i podataka.

4.4 Demografske značajke

Po zadnjem popisu stanovništva, Općina Promina ima 1.136 stanovnika, razmještenih po naseljima kao što je prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 1: Stanovništvo Općine Promina po naseljima, popis 2011.

Opis	Spol	Ukupno
Općina Promina	sv.	1.136
	m	528
	ž	608
Naselja		
Bobodol	sv.	23
	m	12
	ž	11
Bogatić	sv.	24
	m	12
	ž	12
Čitluk	sv.	112
	m	62
	ž	50
Lukar	sv.	78
	m	34
	ž	44
Ljubotić	sv.	35
	m	15
	ž	20
Matase	sv.	50
	m	25

Opis	Spol	Ukupno
	ž	25
Mratovo	sv.	56
	m	28
	ž	28
Oklaj	sv.	469
	m	204
	ž	265
Puljane	sv.	52
	m	21
	ž	31
Razvođe	sv.	170
	m	80
	ž	90
Suknovci	sv.	67
	m	35
	ž	32

Izvor: DZS

Prosječna gustoća naseljenosti na području Općine je 8,15 stanovnika/km², što je čini 4. po redu općinom s najmanjom gustoćom stanovništva na području Šibensko – kninske županije (prethode joj općine Civljane, Ervenik i Kijevo). Stanovništvo Općine Promina sudjeluje s 1,04% u ukupnom broju stanovnika Šibensko – kninske županije.

U strukturi stanovništva, žene čine 53,52%, što je značajno veći udio i od županijske razine (50,99% žena) i državne razine (51,77% žena). Većina stanovništva, odnosno 41,28%, živi u općinskom sjedištu, Oklaju, dok je sljedeće naselje po broju stanovnika Razvođe (ukupno 170 stanovnika ili 14,96% stanovništva Općine).

4.4.1 Demografski trendovi i starost stanovništva

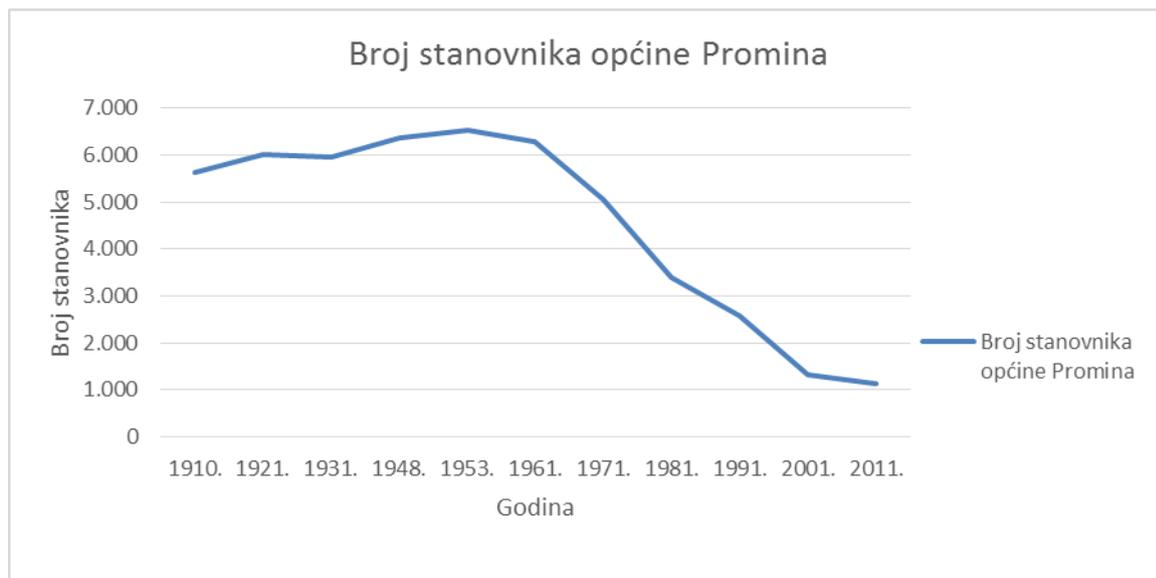
U zadnjih 100 godina, broj stanovnika općine smanjio se za značajnih 79,79%, dok je u zadnjih 10 godina broj stanovnika općine smanjen za 13,74%. Do najvećeg smanjenja stanovništva došlo je u ratnim i poratnim godinama, između 1991. i 2001. godine, kad se broj stanovnika smanjio za 48,83%. U zadnjih deset godina, do najvećeg smanjenja došlo je u naseljima Bogatić i Matase, dok se broj stanovnika povećao u naseljima Oklaj i Bobodol. Velika smanjenja broja stanovnika uzrokovana su pretežno ratnim događanjima i zapostavljenosti ovog kraja u gospodarskom i prometnom smislu.

Tablica 2: Broj stanovnika Općine Promina po naseljima, od 1910. do 2011. godine

	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	Bazni indeks, baza = 1910.	Verižni indeks, 2011. / 2001.
PROMINA	5.620	6.005	5.971	6.367	6.525	6.296	5.052	3.404	2.574	1.317	1.136	20,21	86,26
Bobodol	236	0	0	259	299	309	289	184	182	20	23	9,75	115,00
Bogatić	463	545	502	534	535	539	379	171	104	48	24	5,18	50,00
Čitluk	547	547	584	678	675	621	465	373	272	158	112	20,48	70,89
Lukar	660	620	597	535	533	501	448	332	214	111	78	11,82	70,27
Ljubotić	281	0	0	337	332	289	230	139	113	53	35	12,46	66,04
Matase	270	926	799	303	319	331	294	236	172	77	50	18,52	64,94
Mratovo	461	512	525	556	597	587	388	218	204	86	56	12,15	65,12
Oklaj	606	742	700	769	774	804	704	531	485	401	469	77,39	116,96
Puljane	578	599	683	801	812	707	443	234	159	69	52	9,00	75,36
Razvođe	1.104	1.070	1.128	1.135	1.183	1.154	1.019	710	507	193	170	15,40	88,08
Suknovci	414	444	453	460	466	454	393	276	162	101	67	16,18	66,34

Izvor: DZS

Slika 4: Trend pada stanovništva Općine Promina, 1910. – 2011. godina

Izvor: DZS

Uzroci ovakvog drastičnog pada broja stanovnika mogu se povezati sa nekoliko prostorno – vremenskih i tehnoloških pomaka. Najzamjetniji pad broja stanovništva ovog područja (od preko polovice stanovnika u odnosu na popisnu godinu 1991.) dogodio se u razdoblju od 1991. do 2001. i bio je iniciran ratnim događanjima na ovom području. Posljedice rata su dugoročnog karaktera, a ponajprije su očite u egzodusu stanovništva na druga područja Republike Hrvatske, kao i trajnim iseljavanjem izvan državnih granica. Ratna zbivanja samo su naglasila proces stalnog smanjivanja broja stanovnika ovog područja koji je u svojim polazišnim osnovama potican slabim razvojem ovog područja, manjkom ulaganja u razvoj gospodarskih sadržaja, prometnih i infrastrukturnih sustava.

Po Prostornom planu Općine Promina, planirani broj stanovnika za Općinu u planskom razdoblju do 2015. godine iznosi 1.500 stalnih stanovnika, a za naselje Oklaj kao lokalno središte planirani broj iznosi 500 stanovnika. Da bi se to postiglo, negativan trend broja stanovnika treba se prekinuti i zamijeniti prosječnim godišnjim rastom stanovništva od 7,2% na razini Općine, odnosno, treba iznositi 1,6% na razini naselja Oklaj (trend prosječnog godišnjeg porasta stanovništva u naselju Oklaj u razdoblju od 2001. do 2011. godine iznosi 1,58%).

Stanovništvo Općine Promina je po svim pokazateljima zašlo u proces starenja. Prosječna starost stanovništva Općine je 52,3 godine (prosječno 8,2 godine starije od stanovništva županije te 10,6 godina starije od stanovništva na državnoj razini). Žene u Općini Promina su čak 8,7 godina prosječno starije od muškaraca. Indeks starenja, koji pokazuje postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina, iznosi 263,8%, što znači da je osoba starijih od 60 godina 2,6 puta više od onih u dobi do 19 godina. Inače, indeks starenja veći od 40% ukazuje na stanovništvo koje stari. Koeficijent starosti, koji pokazuje postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, u Općini iznosi 45,5% - skoro polovica stanovništva ima 60 godina ili je starija. Kao osnovni pokazatelj razine starenja, koeficijent starosti, kada prijeđe 12%, također ukazuje na starenje stanovništva. Na kraju, udio mladih do 14 godina u ukupnom stanovništvu je niskih 12,15%, dok je za usporedbu na županijskoj razini 14,13%, a na državnoj 15,23%.

Tablica 3: Stanovništvo Općine Promina po starosti te pokazatelji starenja stanovništva, usporedba sa županijskom i državnom razinom, popis 2011.

Opis	Spol	Ukupno	0 – 6 godina	0 -14 godina	0 -17 godina	0 -19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
							Svega (15 – 49 godina)	od toga 20 -29 godina							
Republika Hrvatska	sv.	4.284.889	296.204	652.428	797.855	896.605	-	-	2.873.828	1.031.373	758.633	344.230	41,7	115,0	24,1
	m	2.066.335	152.171	334.725	408.874	459.643	-	-	1.435.402	424.059	296.208	117.932	39,9	92,3	20,5
	ž	2.218.554	144.033	317.703	388.981	436.962	972.948	269.853	1.438.426	607.314	462.425	226.298	43,4	139,0	27,4
Šibensko - kninska županija	sv.	109.375	6.565	15.450	19.135	21.695	-	-	70.048	31.699	23.877	11.801	44,1	146,1	29,0
	m	53.596	3.345	7.940	9.782	11.084	-	-	35.819	13.699	9.837	4.418	42,5	123,6	25,6
	ž	55.779	3.220	7.510	9.353	10.611	22.385	6.135	34.229	18.000	14.040	7.383	45,7	169,6	32,3
Općina Promina	sv.	1.136	54	138	173	196	-	-	551	517	447	280	52,3	263,8	45,5
	m	528	31	74	92	103	-	-	297	190	157	76	47,7	184,5	36,0
	ž	608	23	64	81	93	150	39	254	327	290	204	56,4	351,6	53,8

Izvor: DZS

Promatrajući prirodni prirast stanovništva u razdoblju od 2009. do 2012. godine (zadnji raspoloživi podaci), jasno je da su demografski trendovi u općini Promina vrlo negativni te da Općina po tim podacima izumire. Međutim, u 2012. godini došlo je do značajnog povećanja broja živorođenih, što je poboljšalo sliku o daljnjem razvoju broja stanovnika. Kako bi se utvrdilo je li to uistinu trend ili izdvojen događaj nepovezan s promjenama, trebalo bi promatrati i analizirati odnose živorođenih i mrtvorodenih u narednim godinama, kad ti podaci postanu dostupni.

Tablica 4: Demografski trendovi u Općini Promina za razdoblje od 2009. do 2012. godine

Općina Promina	Živo-rođeni	Mrtvo-rođeni	Umrli	Prirodni prirast	Vitalni indeks ²	Udio umrlih u živorođenima	Tumačenje ³
2009.	4	1	32	-28	12,5	87,50%	izumiranje
2010.	8	0	39	-31	20,5	79,49%	izumiranje
2011.	7	0	38	-31	18,4	81,58%	izumiranje
2012.	12	0	25	-13	48,0	52,00%	izumiranje
Trend	31	1	134	-103	23,1	76,87%	izumiranje

Izvor: DZS

² Vitalni indeks - broj živorođenih na 100 umrlih

³ Broj živorođenih veći od broja umrlih 40 i više posto – ekspanzija;

Broj živorođenih veći od broja umrlih od 30 do 40 posto – izrazit rast;

Broj živorođenih veći od broja umrlih od 10 do 30 posto – rast;

Broj živorođenih veći ili manji od broja umrlih do 10 posto – stagnacija;

Broj umrlih veći od broja živorođenih od 10 do 30 posto – depopulacija;

Broj umrlih veći od broja živorođenih od 30 do 50 posto – izrazita depopulacija;

Broj umrlih veći od broja živorođenih više od 50 posto – izumiranje.

4.4.2 Obrazovna struktura stanovništva

Što se tiče obrazovanja, 51,10% stanovništva općine Promina ima najviše završenu osnovnu školu. U toj skupini brojnije su žene, od kojih 64,52% ima obrazovanje do završene osnovne škole. 41,08% stanovništva ima završenu srednju školu, a samo 7,72% neki oblik visokog obrazovanja.

Tablica 5: Stanovništvo Općine Promina starije od 15 godina po najvišem završenom obrazovanju, popis 2011.

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
							Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
sv.	998	107	62	159	182	410	77	42	34	1	1
m	454	11	10	56	82	254	41	23	18	-	-
ž	544	96	52	103	100	156	36	19	16	1	1

Izvor: DZS

Uspoređujući obrazovnu strukturu stanovništva s onom na razini županije, ona je značajnije lošija. Na razini županije Šibensko – kninske, 33,04% stanovništva ima najviše završenu osnovnu školu dok 53,65% ima završeno srednjoškolsko obrazovanje. Postotak visokoobrazovanih osoba je na razini županije za 5,49 postotna boda veći nego onaj na razini Općine Promina.

Tablica 6: Udio stanovništva Općine Promina po obrazovanju i usporedba sa Šibensko – kninskom županijom, popis 2011.

	Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
								Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
Promina	sv.	998	10,72%	6,21%	15,93%	18,24%	41,08%	7,72%	4,21%	3,41%	0,10%	0,10%
	m	454	2,42%	2,20%	12,33%	18,06%	55,95%	9,03%	5,07%	3,96%	0,00%	
	ž	544	17,65%	9,56%	18,93%	18,38%	28,68%	6,62%	3,49%	2,94%	0,18%	0,18%
Šibensko - kninska županija	sv.	93.925	3,97%	2,11%	9,27%	17,69%	53,65%	13,21%	6,05%	7,07%	0,09%	0,11%
	m	45.656	1,29%	0,75%	6,24%	16,19%	62,25%	13,17%	6,13%	6,92%	0,12%	0,12%
	ž	48.269	6,52%	3,40%	12,14%	19,12%	45,51%	13,24%	5,98%	7,21%	0,06%	0,09%

Izvor: DZS

Promatrajući, pak, samo radno sposobno stanovništvo (ono u dobi od 15 do 64 godine), situacija je povoljnija.

Tablica 7: Stupanj obrazovanja radno sposobnog stanovništva u Općini Promina, popis 2011.

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje			
							Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti
sv.	551	4	1	13	127	346	60	30	29	1
m	297	3		4	58	202	29	15	14	-
ž	254	1	1	9	69	144	31	15	15	1

Izvor: DZS

Među radno sposobnim stanovništvom, najviše je onih sa završenom srednjom školom (62,79%), nakon čega slijede osobe s osnovnom školom (23,05%). Udio visokoobrazovanog

radno sposobnog stanovništva je 10,89%, značajno više nego u sveukupnom stanovništvu starijem od 15 godina. Zaključak je da se opća loša obrazovna struktura može pripisati starijem stanovništvu, koje je dosta brojno u Općini te koje vjerojatno nije dobilo dovoljno prilike za dovršetak ili nastavak obrazovanja, dok su mlađe generacije sve obrazovnije.

U ukupnom stanovništvu starijem od 10 godina, 56 osoba ili 5,3% osoba je nepismeno, no od njih, 52 osobe su u dobi od 65 godina ili starije, što govori u prilog gornjoj izjavi.

Što se tiče informatičke pismenosti, situacija je nešto lošija nego na županijskoj razini, iako ne loša. Otprilike jedna trećina stanovništva koristi se računalom u različite svrhe, konkretno 29,3% stanovništva služi se obradom teksta (46,89% na županijskoj razini), 28,45% koristi tablične izračune (na razini županije njih 40,58%), 32,33% stanovništva koristi elektroničku poštu (48,49% na županijskoj razini) te 33,08% stanovništva Općine koristi Internet (52,72% na razini županije). Od ukupno 454 kućanstava na području Općine, njih 22,69% posjeduje osobno računalo, dok 20,04% koristi Internet.

4.4.3 Kućanstva

Općina Promina broji ukupno 454 kućanstava (Popis 2011.), od čega su 55,73% obiteljska kućanstva. Najbrojnija obiteljska kućanstva su ona s dva člana (49,01%) te ona s četiri člana (15,81%). Prosječan broj osoba u kućanstvu u Općini Promina je 2,39 osoba.

Među neobiteljskim kućanstvima, prevladavaju samačka kućanstva (188 kućanstava ili 93,53% svih neobiteljskih kućanstava) koja čine 41,41% svih kućanstava na području Općine Promina. Uzevši obzir starost stanovništva, za pretpostaviti je da su dobar dio samačkih kućanstava istovremeno i staračka kućanstva.

98,46% kućanstava živi u stambenim jedinicama koje su njihovo vlasništvo ili suvlasništvo. Preostalih 1,54% kućanstava živi u stambenim jedinicama gdje su u srodstvu s vlasnikom ili najmoprimcem stana, podstanari su ili koriste stambenu jedinicu po nekoj drugoj osnovi.

Zaključak je da je Općina Promina suočena s problemom izumiranja svog stanovništva, a posebice nakon Domovinskog rata koji je teško pogodio županiju. Broj stanovnika drastično opada, a prirodni prirast je vrlo nizak. Uzevši u obzir da je stanovništvo glavni resurs za gospodarski i društveni razvoj neke sredine, nepovoljna obrazovna struktura stanovništva, koja je doduše prisutnija kod starijeg stanovništva nego kod mladih, jedan je od ograničavajućih čimbenika daljnjeg razvoja Općine.

4.5 Gospodarstvo

4.5.1 Opći pokazatelji

Općina Promina po indeksu razvijenosti spada u II. skupinu jedinica lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti u rasponu od 50% do 75% državnog prosjeka. Po skoro svim pokazateljima Općina Promina je ispod županijskih (i državnih) prosjeka, osim po pitanju nezaposlenosti, gdje je postotak niži i od onog na županijskoj, i od onog na državnoj razini. Međutim, ovaj pokazatelj, uzevši druge podatke u obzir, je vjerojatno povoljniji zbog niskog udjela radno aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu (50,08% radno aktivnog stanovništva u usporedbi s, primjerice, županijskom razinom, gdje taj postotak iznosi 56,14% ili s državnim razinom, gdje je on 62,07%).

Tablica 8: Pokazatelji razvijenosti Općine Promina u usporedbi sa županijskim i državnim pokazateljima

Pokazatelj (2010. – 2012.)	Općina Promina	Šibensko kninska županija	Republika Hrvatska
Prosječan dohodak per capita	20.596	24.562	28.759
Prosječni izvorni prihodi per capita	939	2.623	2.969
Prosječna stopa nezaposlenosti	15,1%	17,3%	16%
Kretanje stanovništva	80,0	99,5	99,4
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina	75,14%	78,96%	77,4%
Indeks razvijenost	74,36%	80,93%	N/p
Skupina	II.	II.	N/p

Izvor: MRRFEU

Općina Promina pripada i II. skupini područja posebne državne skrbi (PPDS), odnosno općina koje su bile okupirane za vrijeme Domovinskog rata, a nisu određene u prvoj skupini. Još uvijek je snazi Pravilnik o načinu ostvarivanja poreznih olakšica za obveznike poreza na dobit kojim oni mogu ostvariti porezne olakšice ako obavljaju djelatnost na područjima posebne državne skrbi, osim djelatnosti poljoprivrede i ribarstva, te ako zapošljavaju više od pet zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima prebivalište i boravište na području posebne državne skrbi najmanje devet mjeseci u poreznom razdoblju. Ovakva olakšica, barem u dogledno vrijeme, može se iskoristiti kao argument za promicanje Općine u smislu privlačenja investitora.

4.5.2 Malo i srednje poduzetništvo

Gospodarstvo Općine Promina se trenutno svodi na pojedinačne subjekte koji su uspjeli kontinuirano zadržati svoju aktivnost. Poteškoće u poslovanju prouzrokovane su nedostatkom boljih prometnih veza i kvalitetnije infrastrukture.

Na području Općine Promina registrirano je 9 trgovačkih društava, 5 obrta i 5 zadruga. Najveći broj trgovačkih društava registriran je u djelatnosti Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, dok je najveći broj obrta registriran za Trgovinu na veliko i malo. Tri od pet zadruga bave se Poljoprivredom, šumarstvom i ribarstvom.

Tablica 9: Aktivna trgovačka društva registrirana na području Općine Promina

Redni broj	Skraćena tvrtka/naziv	Djelatnost	Broj zaposlenih
1	LASIN d.o.o.	A	9
2	KULA OKLAJ d.o.o.	I	5
3	ŽELJEZJAR PROIZVODNJA d.o.o.	F	3
4	EKO PROMINA d.o.o.	E	3
5	METAL-PLASTIKA d.o.o.	C	0
6	PRO-VIN	A	1
7	METAL-SINT OKLAJ d.d.	C	52

Redni broj	Skraćena tvrtka/naziv	Djelatnost	Broj zaposlenih
8	VLAJINA d.o.o.	N	0
9	SOLARNA ELEKTRANA OKLAJ d.o.o.	D	0

Izvor: HGK

Tablica 10: Aktivni obrti na području Općine Promina

Redni broj	Naziv obrta	Djelatnost
1.	" A & J " PROIZVODNJA I ZEMLJANI RADOVI, OKLAJ, MARIĆI 2 A	F
2.	"Gemac -metal "- Tokarska radionica	C
3.	DUJIĆ trgovački obrt	G
4.	Obrt za pogrebne usluge "KRIŽ", Oklaj , Put kroz Oklaj 56	S
5.	TRGOVAČKI OBRT "CENTAR", VL. DARIJA BRONIĆ,OKLAJ,PUT KROZ OKLAJ 107	G

Izvor: HOK

Tablica 11: Zadruga na području Općine Promina

Redni broj	Naziv zadruga	Djelatnost
1	POLJOPRIVREDNA ZADRUGA BOGOČIN	G
2	PZ LEDINE	A
3	PROMONA - VIN POLJOPRIVREDNA ZADRUGA	C
4	PZ GLUVAČE	A
5	PULJANE POLJOPRIVREDNA ZADRUGA	A

Izvor: HGK

Sveukupno gledajući, najveći broj poslovnih subjekata bavi se djelatnošću Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva te Prerađivačkom industrijom. Nakon toga slijedi Trgovina na veliko i malo.

Tablica 12: Broj poslovnih subjekata po poslovnoj djelatnosti

Djelatnost	Broj trgovačkih društava	Broj obrta	Broj zadruga	Ukupno
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2	0	3	5
B - Rudarstvo i vađenje	0	0	0	0
C - Prerađivačka industrija	2	1	1	4
D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	1	0	0	1
E - Opskrba vodom	1	0	0	1
F - Građevinarstvo	1	1	0	2
G - Trgovina na veliko i malo	0	2	1	3
H - Prijevoz i skladištenje	0	0	0	0
I - Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1	0	0	1
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	0	0	0	0
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1	0	0	1
P - Obrazovanje	0	0	0	0
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0
S - Ostale uslužne djelatnosti	0	1	0	1

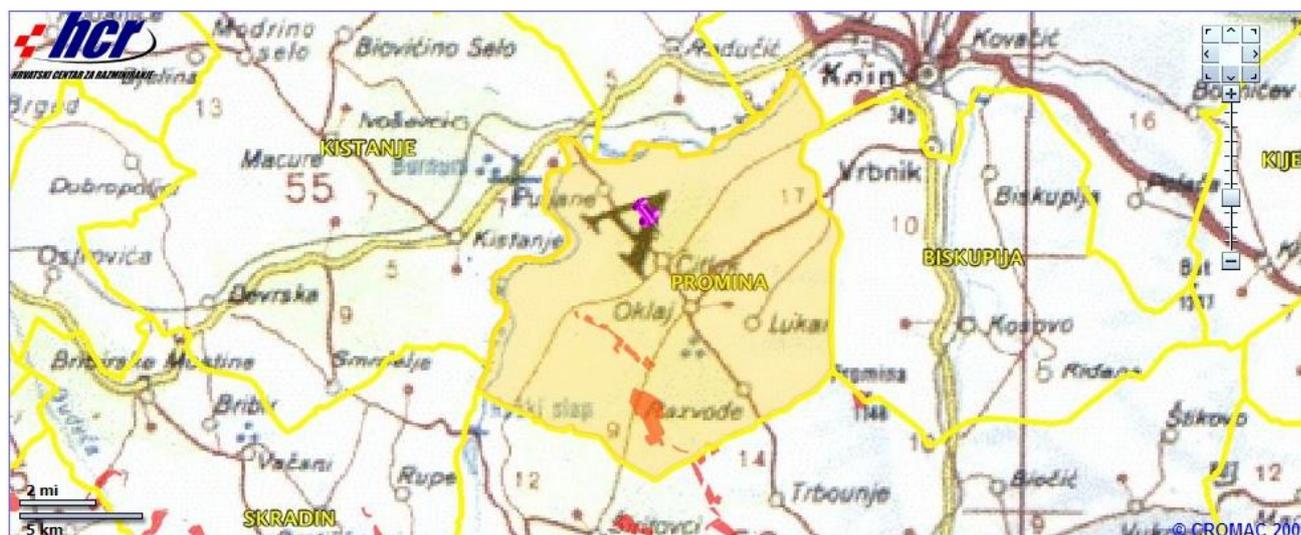
Djelatnost	Broj trgovačkih društava	Broj obrta	Broj zadruga	Ukupno
UKUPNO	9	5	5	19

Izvor: HGK i HOK

Na području Promine šest trgovačkih društava zapošljava djelatnike, i to ukupno 73 osobe. Daleko najveći poslodavac je Metal-Sint Oklaj d.d., koji se bavi postupcima laserskog rezanja i savijanja limova, strojnom obradom metala, raznim oblicima zavarivanja i sklapanjem kompleksnih sklopova, te koji zapošljava ukupno 52 osobe. Upravo zbog Metal-Sinta, najveći broj zaposlenih u trgovačkim društvima je u djelatnosti prerađivačke industrije – 52 zaposlena, pa zatim Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva – 10 zaposlenih, Pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane – 5 zaposlenika te na kraju u djelatnosti Opskrbe vodom i Građevinarstva – po 3 djelatnika. Ukupan broj zaposlenih u obrtima na području Promine nije poznat, ali uzevši u obzir da je prosječan broj zaposlenika u obrtima na području Šibensko – kninske županije 1,43 zaposlenika po obrtu, ovih pet obrta vjerojatno zapošljavaju oko 7 djelatnika.

Određene prepreke u razvoju gospodarstva predstavljaju i minska područja. Budući da je područjem Općine u Domovinskom ratu prolazila granična linija između neprijateljskih formacija i snaga Republike Hrvatske, područje je još uvijek djelomično minirano. Ukupna minski sumnjiva površina na području općine iznosi 2,7 km² (stanje na dan 6. svibnja 2014. godine). Razminiranje je u tijeku, a pristup takvim zonama osiguran je posebnim znakovljem i signalima.

Slika 5: Minski sumnjivo područje u Općini Promina – označeno crvenom bojom

Izvor: HCR

Značajan potencijal za ovaj kraj obuhvaća postojeće i neiskorištene objekte na području Općine koje je moguće aktivirati kroz nove gospodarske djelatnosti putem farma, manjih gospodarstava i sl., kao i postojećih gospodarskih subjekata i pogona – primjerice postojećeg industrijskog pogona tvornice „Metal-Sint“.

4.5.3 Gospodarske zone

GOSPODARSKA ZONA OKLAJ

Gospodarska zona poslovne i proizvodne namjene (oznaka namjene I, K1) – Oklaj (na području naselja Oklaj) ukupne površine 20,7 ha nalazi se unutar građevinskog područja naselja Oklaj na njegovoj južnoj strani neposredno uz novoplaniranu obilaznicu centralnog dijela naselja (koja će se realizirati izmještanjem županijske ceste Ž6055).

Sa sjeverne strane Zona graniči s djelomično već izgrađenim područjem, rezerviranim za mješovitu izgradnju pretežito stambenih i dijelom poslovnih sadržaja.

Sa zapadne strane prostor naselja rezerviran je za stanovanje, dok je s južne strane rezerviran prostor za mješovitu izgradnju stambenih i poslovnih sadržaja te moguće proširenje gospodarske zone u drugoj fazi kada se dovrši izgradnja centralnog dijela zone.

Na sjevernoj granici, koje je rezervirano za izgradnju glavnih sadržaja Zone, trenutno su izgrađeni pojedinačni pogoni, dok je ostatak Zone neiskorišten i infrastrukturno neopremljen.

Gospodarska zona 'Oklaj' u Oklaju predstavlja težište razvoja i središnju gospodarsku i poslovnu zonu u Općini Promina. Njezin značaj definiran je kroz postojeću prostorno-plansku dokumentaciju te će se kroz izradu detaljnije urbanističke dokumentacije zaokružiti početna faza u realizaciji i izgradnji novih gospodarskih i poslovnih sadržaja na ovom području.

Na području obuhvata plana kao pretežita namjena prostora definirana je poslovna i proizvodna namjena. Unutar poslovno – proizvodne namjene moguće je graditi građevine industrijske i zanatske i poslovne namjene (I) kao i pretežito uslužne sadržaje (K1).

Urbanističkim planom uređena definirat će se raspored namjene Zone.

U sjevernom rubnom dijelu zone izgrađeni su pogoni tvornice 'Metal-Sint'. Što se tiče novih investitora, vrše se pripreme za izgradnju sirane u zoni kapaciteta 10 000 l/dan.

Osim osnovne namjene u zapadnom dijelu Zone prisutna je već postojeća mješovita – poslovna namjena koju čini nekoliko objekata s pojedinačnim poslovnim sadržajima. Osnovu funkcionalne podjele čine koridori primarnih prometnica koje povezuju zonu s vanjskim prometnicama (županijske ceste Ž6056 i Ž6055) kao i novoplaniranim internim prometnicama naselja Oklaj te uspostavljaju međusobnu vezu između svih internih dijelova zone. Unutar koridora prometnica rješavat će se trase osnovnih infrastrukturnih sustava. Na sustav primarnih prometnica prema potrebi i mogućem razvoju/ izgradnji manjih dijelova zone moguća je detaljnija preraspodjela prostora sekundarnim prometnicama koje u osnovnoj funkciji opskrbljuju samo manje i zatvorene dijelove zone.

Za Zonu treba još napraviti Urbanistički plan uređenja. U izradi je projekt izgradnje infrastrukture te će se završetkom njegove izrade pristupiti izgradnji infrastrukture u Zoni. Komunalna infrastruktura do Zone je riješena. U Zoni je potrebno izgraditi prometnice, električne i telefonske vodove, vodovod i kanalizaciju, za što će biti potrebna značajna sredstva. Potencijalni ulagači iskazali su interes za investiranje u Zoni. Za sada, u zoni je smješten jedan gospodarski subjekt, dok je drugi pred ishodomvanjem lokacijske dozvole.

GOSPODARSKE ZONE RAZVOĐE, MRATOVO I SUKNOVCI

Gospodarske zone Razvođe, Mratovo i Suknovci unesene su u Prostorni plan Općine Promina. Prije puštanja ovih zona u funkciju, potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju za uređenje zone koja bi omogućila iskaz interesa potencijalnih investitora i njihovo daljnje ulaganje na području Općine.

Izgradnjom gospodarskih sadržaja stvorit će se dovoljan broj poduzetnika koji će moći biti nositelji gospodarskog oživljavanja i rasta svih dijelova Općine.

4.5.4 Poljoprivreda

Poljoprivreda je važna gospodarska grana za stanovnike Općine Promina. Po Popisu poljoprivrede iz 2003. godine, ukupno je bilo 394 kućanstava s korištenim poljoprivrednim zemljištem, i to najveći broj kućanstava s vinogradima (286 kućanstava), voćnjacima (249 kućanstava) te povrtnjacima u sklopu svojih okućnica (195 kućanstava).

Ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište pokriva ukupno 960,41 ha, dok je korištenog zemljišta samo 548,1 ha ili 57,07%. Ovo ukazuje na neiskorištene poljoprivredne potencijale koji bi se mogli staviti u funkciju daljnjeg razvoja poljoprivrede kao gospodarske grane koja može imati velik utjecaj na ostale grane, poput turizma. Od obrađenog zemljišta, najveću površinu zauzimaju pašnjaci (221,75 ha) i livade (127,39 ha). Vinogradi po kojima je Promina poznata zauzimaju 50,81 ha te je na njima smješten 291 trs. Samo se 1,76 ha ili 0,32% korištenog poljoprivrednog zemljišta navodnjava.

Što se tiče stočarstva, najbrojnija su kućanstva s muznim kravama (126 kućanstava – farme u Lukaru, Ljubotiću i Razvođu) te sa svinjama (56 kućanstava) i ovcama (43 kućanstava – farme u Čitluku, Puljanama, Suknovcima, Lukaru i Razvođu). Čak 21 kućanstvo ima više od 50 ovaca. Na području Promine postoje 345 pčelinjih zajednica, a 7 kućanstava posjeduje više od 20 košnica.

14 kućanstava bavi se preradom poljoprivrednih proizvoda, ali osim toga, nemaju drugih dodatnih djelatnosti na svojim gospodarstvima (poput turizma).

Tvrđnji da je poljoprivreda važna za lokalno stanovništvo doprinosi i podatak da se čak 206 članova kućanstava bave poljoprivredom kao glavnom djelatnosti. U ukupnom broju stanovnika to čini skoro petinu stanovništva. 106 ili 26,9% poljoprivrednih kućanstava ostvaruju prihode od prodaje svojih poljoprivrednih proizvoda, a najviše njih prodajom voća i grožđa (33 kućanstva), goveda i kravljeg mlijeka (33 kućanstva), ovaca, koza, ovčjeg i kozjeg mlijeka (15 kućanstava) te vina, rakije, maslinovog ulja i sličnih prerađevina (11 kućanstava).

Poljodjelstvo je u Općini Promina bilo ozbiljno narušeno tijekom Domovinskog rata, no u proteklom razdoblju pokazuje znakove oživljavanja tradicionalnog bavljenja stočarstvom i poljoprivredom, a posebice vinogradarstvom, povrtlarstvom, voćarstvom.

Područje Općine Promina je kraj koji je oduvijek bio nadaleko poznat po dobrom i kvalitetnom grožđu i vinu, što potvrđuju i brojne nagrade osvojene na raznim prezentacijama vina. Količina proizvedenoga grožđa iz godine u godinu sve je veća, a i tri se registrirana trgovačka društva i zadruge bave proizvodnjom grožđa i vina (Lasin d.o.o., Pro-vin i Promona-vin poljoprivredna zadruga). Na ovom području danas radi nekoliko vinara s registriranim vinima od kojih su neka od resornog ministarstva dobila zaštitu geografskog podrijetla. Postoji interes i kod drugih vinara, čemu pridonosi rad dmiške udruge vinara i vinogradara. Pozitivan trend u razvoju vinogradarstva pokazuju i nastojanja vinara s ovog područja da zaokruže cjelinu proizvodnje, prerade i plasiranja vina na tržište (od grožđa do butelje).

S obzirom na postojeće resurse, jedan od najznačajnijih potencijala leži u daljnjem rastu i razvoju poljoprivrede, s naglaskom na vinogradarstvo i vinarstvo te stočarstvo. To se prije svega odnosi na uzgoj stoke sitnog zuba (uzgoj ovaca za proizvodnju mesa – janjci), proizvodnju vina prije svega kroz male obiteljske posjede.

Jedan od nedovoljno iskorištenih potencijala u poljoprivrednoj proizvodnji je cca 100 ha plodne zemlje uz rijeku Krku. Problem zbog kojeg ovaj potencijal nije u dovoljnoj mjeri

iskorišten je usitnjenost posjeda, neriješeni vlasnički odnosi, te neorganizirana proizvodnja i plasman. Sljedeći potencijal odnosi se na mogućnost uzgoja stoke na mini-farmama, odnosno na obiteljskim imanjima. Pružaju se mogućnosti proizvodnje zdrave hrane biljnog i životinjskog porijekla.

Velik potencijal u poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja i značajan broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG) koja kao samostalne gospodarske jedinice doprinose boljem korištenju proizvodnih kapaciteta čime višestruko unaprjeđuju lokalne gospodarske prilike kroz stvaranje proizvoda sa visokom dodanom vrijednošću ali i smanjujući stopu nezaposlenosti.

U 2014. godini registrirano je 62 poljoprivredna gospodarstva od kojih je 44 (70,97%) predalo zahtjeve za poticaje, od čega su 4 (6,45%) zahtjeva za premijama. Pravo na regionalno plaćanje (RP) ima 45 (72,58%) poljoprivrednih gospodarstava. Potpore za ekološku poljoprivrednu proizvodnju (EKO) ima svega 2 (3,22%) gospodarstva, dok za integriranu poljoprivrednu proizvodnju (INT) nije bilo zahtjeva. Od proizvodno vezanih plaćanja za krave dojlje registrirano je 20 (32,26%) zahtjeva premija, za mliječne krave svega 2 zahtjeva (3,22%), dok za ovce i koze 13 zahtjeva (20,97%). Za izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja (ZIP) i plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima (rasplodne krmače) nije bilo registriranih zahtjeva.

Tablica 13: Prikaz broja zahtjeva za potporu u poljoprivredi i ruralnom razvoju (2014.)

Br. zahtjeva	44
Premije	4
RP	45
EKO	2
INT	0
Krave dojlje	20
Mliječne krave	2
Ovce i koze	13
ZIP životinje	0
Rasplodne krmače	0

Od značajnijih proizvođača sira ističu se obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG Validžić i OPG Škovrlj). U Oklaju su tri poljoprivredna gospodarstva (OPG Mlinar, OPG Jurenović i OPG Bekić) koja se bave proizvodnjom meda. Područje Općine Promina poznato je po kvalitetnom vinu, što potvrđuju i brojne nagrade proizvođačima vina od kojih navodimo neke: Stipe Knežević (Oklaj) - „Debit“, Marko Duvančić (Razvođe) - „Titius“ i „Prominski Rubin“, Ivica Džapo (Oklaj) - „Debit“.

Značajan proizvođač pršuta na području Općine je Driška pršutana d.o.o. iz Razvođa (registrirana u Splitu), dok su uzgajivači krava, ovaca i koza poljoprivredna gospodarstva Gojčeta (Čitluk), Zelić (Bobodol), na kojem je farma krava i ovaca, te Lučić (Ljubotić) na kojem je farma muznih krava. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Validžić bavi se

uzgojem ovaca i koza te provode projekt eko-janje u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede. Obiteljsko gospodarstvo Dujic i Škovrlj su uzgajivači ovaca i proizvođači nekoliko vrsta sira od ovčjeg sira; Obiteljsko gospodarstvo Bagić bavi se ovčarstvom.

Općina Promina članica je Lokalne akcijske grupe (LAG) „Krka“, koja obuhvaća područja gradova Drniša i Skradina, općina Bilice, Ružić, Promina i Unešić te sedam naselja grada Šibenika – Brnjicu, Čvrljevo, Dubravu, Goriš, Gradinu, Konjevrate i Lozovac. Cilj LAG-a je mobiliziranje i provedba lokalnog razvoja u ruralnim zajednicama kroz lokalna partnerstva sva tri sektora (javnog, privatnog i civilnog), odnosno uspostava i razvoj veza između aktivnosti koje pridonose gospodarskom razvoju tog prostora. Očekuje se da će članstvo u LAG-u značiti velik poticaj za ruralni razvoj Općine.

4.5.5 Mineralne sirovine

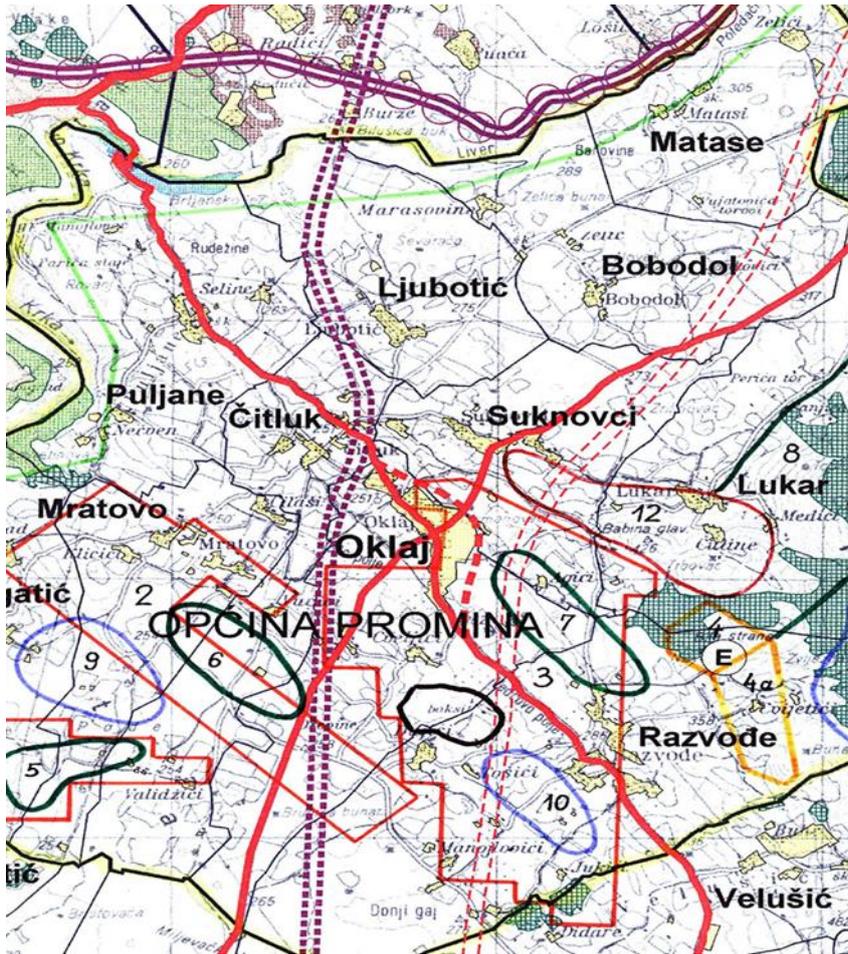
Mineralne sirovine (rudno blago) predstavljaju prirodni resurs od interesa za Republiku Hrvatsku, te imaju njezinu osobitu zaštitu i mogu se iskorištavati isključivo pod uvjetima i na način propisan Zakonom o rudarstvu. Sve mineralne sirovine vlasništvo su Republike Hrvatske. Eksploatacijom mineralnih sirovina, u smislu Zakona o rudarstvu (Narodne novine, broj 75/20 09 i 49/2011) smatra se vađenje iz ležišta i oplemenjivanje mineralnih sirovina.

Lokacijske dozvole za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina izdaje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, sukladno Uredbi o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje lokacijsku dozvolu i/ili građevinsku dozvolu (Narodne novine broj 116/2007).

Novi Zakon o prostornom uređenju od 13. prosinca 2013. godine u čl. 67. i stavku 4. određuje Zone namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina za Državni plan prostornog razvoja. Novim Zakonom o rudarstvu (članak 7. i 133.) propisano je da su jedinice područne (regionalne) samouprave dužne za svoja područja izraditi Rudarsko-geološke studije koje moraju biti u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske. Na temelju Rudarsko – geoloških studija jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe mineralnim sirovinama.

Na području Općine nalaze se bogata nalazišta mineralnih sirovina te postoje mogućnosti eksploatacije mineralne sirovine za industrijsku preradu. To se prije svega odnosi na kamen (vapnenac) i različite mogućnosti njegove eksploatacije. Na padinama Promine nalazi se bogato nalazište kalcita visoke čistoće za čiju eksploataciju i preradu postoji koncesija. Također, na više mjesta locirana su nalazišta boksita.

Slika 6: Nalazišta mineralnih sirovina na području Općine Promina

Izvor: Općina Promina

U boksitnoj rudi uz aluminij nalaze se i strateški elementi kao što su titan, galij, vandij, krom, nikal, kobalt i dr. Primjer izvora boksitne rude je ležište Škovrlji u Promini sjeverozapadno od Manojlovića, Kabića i Kulića. Ležište Škovrlji sadrži (u t): 8,15 Zn, 0,6 Co, 14,55 Ni, 12,25 Mn, 40,30 Cr, 48,8 V, 4,85 Cu, 5,1 Ga i 602,59 Ti. Sličan sastav imaju i brojna druga ležišta kao što su Jukići-Đidare, Svetine, Tošići, Mamutovac, Uroš-Podi kod Uroša, Gluvače i Rabinovača. Utvrđena su sljedeća eksploatacijska polja:

- Eksploatacijsko polje „Mamutovac” 596 ha, eksploatacijske rezerve su: 290.918 t
- Eksploatacijsko polje „Krst Radas” 873 ha, eksploatacijske rezerve su: 213.500 t
- Eksploatacijsko polje „Čveljo dolac” 1840 ha, eksploatacijske rezerve su: 1.966.234 t.

Karbonatne sirovine mogu se naći u pojasu Oklaj – Agići - „Slave” – Sumani – Klištine - „Razvođska ljut”, koja predstavlja prioritetnu zonu za moguću eksploataciju zbog izuzetno čistih i bijelih gornjokrednih vapnenaca.

Sirovine za proizvodnju cementa, lapori i vapneni lapori, nalaze se jugozapadno od Lukara na trameđi Suknovaca, Oklaja i Razvođa.

Na lokaciji Krstančuša, Gluvače i Tošići nalazi se sjajni smeđi ugljen ogrjevne moći 3.960 kg/cal.

Arhitektonsko - građevni kamen predstavlja jednu od najvrjednijih nemetalnih mineralnih sirovina te se njega može pronaći na lokacijama Bogatići, Mratovo i Razvođe.

Jalovišta su akumulirani tehničko – građevni kamen koji se preradom djelotvorno može upotrijebiti u građevinarstvu. Jalovišta se nalaze na lokacijama Lastve-sjever (60.000 m³), Lastve-jug i dio Kumanova (300.000 m³), Mratovo (96.000 m³), Zrinski (7.000 m³), Topuša (91.000 m³), Gluvače I-istok (21.600 m³), Čveljo dolac-zapad sa dijelovima ležišta Gluvače V i VI (176.000 m³), Gluvače V-sjever (48.000 m³), Gluvače V-jug (100.000 m³), Krstančuša IV (14.000 m³), Dujiči zapadna ograda (100.000 m³), Jukić-Đidare (64.000 m³), Gradina (30.000 m³), Slava (19.200 m³) i Cvijetića kosa (14.000 m³). Na jalovištima je potrebno stijene krupnoće bloka samo utovariti i prevesti do mjesta ugradnje (luke, obaloutvrde) ili prerade arhitektonsko - građevnog kamena, dok količine od preko 1.800.000 m³ čvrstih vapnenaca i konglomerata treba pomoću strojeva izvaditi iz jalovišta.

Područja s visokim potencijalom mineralnih sirovina te utvrđene rezerve treba uključiti u Prostorni plan Općine jer je to preduvjet za izradu ostale potrebne dokumentacije za eksploataciju, poput Studije utjecaja na okoliš. Kroz tehničku dokumentaciju treba ocijeniti mogućnost i načine eksploatacije postojećih ležišta.

Pri eksploataciji ležišta, pažnja se treba posvetiti tome da je u samu Studiju utjecaja na okoliš i ostalim potrebnim dokumentima uključen i koncept sanacije iscrpljenih ležišta, odnosno da se nova eksploatacija izvede istovremeno sa sanacijom iscrpljenih ležišta. Tu se radi o već devastiranom terenu koji ima značajnu vrijednost, u kojem se može nastaviti vrlo rentabilna eksploatacija i proizvodnja, a da se pri tom teren (iscrpljena ležišta boksita i odlagališta jalovine) počne sanirati.

4.5.6 Turizam

Značajan potencijal za gospodarski razvoj Općine predstavlja turistička valorizacija kanjona Krke koji je cijelom svojom dužinom uključen u Nacionalni park „Krka“. Unatoč iznimnoj atraktivnosti i mogućnostima razvoja specifičnih oblika turizma, ovaj dio kanjona Krke danas je u potpunosti izostavljen iz bilo kakvih programa aktivne valorizacije, ali i zaštite.

Postojeći turistički potencijal je Nacionalni park Krka, ali unatoč tome što je dijelom na području Općine ne izaziva adekvatne gospodarske efekte za njeno područje. Osim Parka, na području Općine nekoliko je zanimljivosti, poput srednjovjekovne utvrde na rijeci Krki i brojna arheološka nalazišta. Te atrakcije su ipak čisti izletnički ciljevi te da bi se dalo jače gospodarske poticaje, ponuda bi morala dovoditi do:

- dužeg boravka,
- veće potrošnje ili
- povećavanja broja gostiju i omogućavanja duže sezone.

Tablica 14: Arheološka baština na području Općine Promina

Naziv lokaliteta	Mjesto	Vremensko razdoblje
Čuljane	Lukar	pretpovjest, antika, srednji vijek
Gradina Šušel	Lukar	pretpovjest
Mjesno groblje	Lukar	pretpovjest, antika
Mratovo	Mratovo	Antika
Mjesno groblje	Mratovo	pretpovjest
Jazvinka	Nečven	pretpovjest

Naziv lokaliteta	Mjesto	Vremensko razdoblje
Oklaj	Oklaj	Antika
Žepine	Oklaj	Antika
Gradina	Puljane	pretpovjest, antika
Karlovac	Razvođe	Antika
Bunarača	Razvođe	Antika
Klepo	Razvođe	Antika
Grudine	Razvođe	Antika
Bristovača	Razvođe	Antika
Mjesno groblje	Lukar	srednji vijek
Crkva sv. Martina	Mratovo	srednji vijek
Utvrda Nečven	Nečven	srednji vijek
Bogočin	Promina	srednji vijek
Bobodol	Bobodol	Antika
Bilušića buk	Uz rijeku Krku	Antika
Čavina crkva	Vrh Promine	srednji vijek
Seline	Razvođe	Antika
Zaselak Jurici	Razvođe	Antika
Marasovine	Promina	Antika

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Promina

Turistički identitet mora sačuvati sva jedinstvena obilježja Općine Promina, osigurati održivi razvoj te predvidjeti tržišno orijentirane doživljaje, identificirati ciljne skupine za koje regija može postati privlačna kao mjesto za odmor i rekreaciju, utvrditi njihove motive putovanja i rekreacije, u skladu s time formulirati ideje za proizvode koji:

- u središte stavljaju potrebe, mogućnosti i sposobnosti domaćeg stanovništva te iste integriraju i uključuju u ponudu,
- dalje razvijaju prirodne i kulturne vrijednosti Općine,
- određuju prioritete,
- u obzir uzimaju tendencije tržišta i istodobno
- traže međunarodno priznanje kako bi Općina postala poznata.

S obzirom na prethodno navedene probleme, Općina Promina bi se prema preporuci Master i Marketing plana turizma Šibensko-kninske županije trebala usmjeriti na izletnike, bicikliste, planinare i turiste koji traže doživljaj i tematizirane programe. No, dok su u prošlosti dominirale relativno jednostavne potrebe, budući turizam je u sve većoj mjeri povezan sa samoostvarenjem i kretanjem k individualizaciji. Istaknuta je potraga za posebnim, a zahtjevi vezani za to sve su ambiciozniji. Pritom je u prvom planu želja za autentičnošću. Stoga mora doći do diferencijacije, specijalizacije ponuda prilagođenih određenim ciljnim skupinama.

Razvoj turizma Općine treba vezati uz povoljnu lokaciju Općine: u zapadnom dijelu Općine je dio Nacionalnog parka Krka, a u sjeveroistočnom dijelu je planina Promina. Ako se u osmišljavanje razvoja turizma krene s osnovnom pretpostavkom o pravodobno obavještavanju turista o ponudi šireg područja, uključujući i ponudu priobalja, kroz kraće vremensko razdoblje ostvarit će se težnja za porastom trenda posjećivanja i zadržavanja turista.

Sastavni elementi turističke ponude Općine Promina su kako slijedi:

- Južne padine planine Promina pogodne za izletnički, planinarski, lovni, avanturistički turizam,.
- Kanjon rijeke Krke sa srednjovjekovnim utverdama, ali i mogućnošću eko turizma.
- Kraj je bogat arheološkim nalazima sačuvanima iz vremena paleolita uz rijeku Krku, te arheološkim nalazima iz razdoblja srednjovjekovne hrvatske države.
- Dio turističke atrakcije je činjenica da je Promina rodni kraj posljednjega hrvatskoga kralja plemićke krvi, Petra Svačića. Na lijevoj obali Krke postoje ostaci tzv. „Bogočingrada“ za kojeg se sa prilično velikom sigurnošću tvrdi da se tu rodio i jedno vrijeme stolovao Petar Svačić.
- Na području Općine registrirano je 9 spomenika kulture, od čega najveći dio čine crkveni objekti. To su:
 - Crkva sv. Mihovila (Oklaj),
 - Crkva sv. Martina (Mratovo),
 - Crkva Gospe čatrnjske (Lukar),
 - Utvrda Petrovac (Promina),
 - Bogačin grad (Promina),
 - Tvrđava Nečvec (Nečven),
 - Sklop kuća Čorić (Oklaj),
 - Crkva Svih Svetih (Razvođe),
 - Crkva sv. Roka (Čitluk).
- Povijesnu vrijednost ima i povijesna jezgra glavnog naselja Općine Promina, Oklaja; važno je napomenuti da je pokrenut postupak zaštite najstarije starohrvatske crkvice u dalmatinskom zaleđu u staroj jezgri Oklaja – „Kula“.

Poticanjem poljoprivrednih djelatnosti te vraćanjem ruralnim načinima privređivanja i života otvara se put turizmu na seljačkim gospodarstvima, uza što se vežu i brojne mogućnosti bavljenja vanjskim aktivnostima, primjerice biciklizmom, trčanjem, hodanjem, što je sve popularniji trend u načinu provođenja slobodnog vremena.

Potencijal za turizma prepoznalo je i lokalno stanovništvo, te su već započele inicijative za pružanje privatnog smještaja turistima preko kuća za odmor. Trenutačno je u ponudi pet kuća za odmor, a nekoliko starih kamenih kuća se obnavlja kako bi se stavile u turističku funkciju. Sveukupno je u ponudi navedenih privatnih iznajmljivača 38 ležajeva + 4 pomoćna. Uglavnom se radi o obnovljenim tradicijskim kućama s bazenom u selima Bogatić, Mratovo, Nečven i Ljubotić, a u pripremi je ishođenje potrebne dokumentacije za nekoliko objekata kako bi se ojačali kapaciteti turističke ponude.

Tablica 15: Prikaz smještajnih kapaciteta privatnih iznajmljivača

Iznajmljivač	Br. ležajeva (osnovni + pomoćni)
OPG Mario Mudrinić	8+1

Iznajmljivač	Br. ležajeva (osnovni + pomoćni)
OPG Tihomir Gluić	8+1
Željko Sičić	6
OPG Branko Džaja	10+2
Ivan Jurić	6
Sveukupno	38+4

4.6 Tržište rada

U Općini Promina 48,50% stanovništva je u radno sposobnoj dobi (od 15 do 64 godine). Ovo je znatno niži postotak od onog na županijskoj i državnoj razini, te se njegovi uzroci mogu tražiti u općenito lošoj demografskoj slici Općine i procesu starenja stanovništva u koji je Općina duboko zašla.

Od radno sposobnog stanovništva, 50,09% je i radno aktivno, odnosno zaposleno ili raspoloživo za zapošljavanje (prijavljeno kao nezaposlena osoba). Ovo je ponovo niži udio nego onaj na županijskoj, a posebno na državnoj razini.

Među radno aktivnim stanovništvom prevladavaju muškarci, i to s 55,43%, dok je samo 47,13% radno sposobnih žena ujedno i radno aktivno.

Tablica 16: Radno sposobno i radno aktivno stanovništvo Općine Promina u odnosu na županijsku i državnu razinu, Popis 2011.

Opis	Promina	Šibensko - kninska županija	Republika Hrvatska
Ukupni broj stanovnika	1.136	109.375	4.284.889
Radno sposobno stanovništvo (15 do 65 godina)	551	70.048	2.873.828
Udio radno sposobnog u ukupnom stanovništvu	48,50%	64,04%	67,07%
Zaposleni	224	31.689	1.491.674
Nezaposleni	52	7.633	292.082
Ukupno radno aktivni	276	39.322	1.783.756
Stopa nezaposlenosti	18,84%	19,41%	16,37%
Udio radno aktivnog u radno sposobnom stanovništvu	50,09%	56,14%	62,07%
Ekonomski neaktivno stanovništvo	273	30.722	1.088.651
Nepoznato	2	4	1.421

Izvor: DZS

Ovakva situacija se ogleda i u izvorima sredstava za život stanovnika Općine Promina. Najveći dio stanovništva (31,51%) je bez prihoda, nakon čega slijede osobe korisnici starosne mirovine (24,03%) i drugih oblika mirovine (18,40%). Tek na četvrtom mjestu, s 17,78%, nalazi se stanovništvo koje kao glavne prihode za život ima one iz stalnog rada.

Tablica 17: Stanovništvo Općine Promina prema glavnim izvorima sredstava za život, Popis 2011.

Spol	sv.	m	ž
------	-----	---	---

Spol		sv.	m	ž
Ukupno		1.136	528	608
Prihodi od stalnog rada	abs	202	120	82
	%	17,78%	22,73%	13,49%
Prihodi od povremenog rada	abs	16	9	7
	%	1,41%	1,70%	1,15%
Prihodi od poljoprivrede	abs	17	10	7
	%	1,50%	1,89%	1,15%
Starosna mirovina	abs	273	137	136
	%	24,03%	25,95%	22,37%
Ostale mirovine	abs	209	94	115
	%	18,40%	17,80%	18,91%
Prihodi od imovine	abs	-	-	-
	%	0,00%	0,00%	0,00%
Socijalne naknade	abs	58	28	30
	%	5,11%	5,30%	4,93%
Ostali prihodi	abs	17	8	9
	%	1,50%	1,52%	1,48%
Povremena potpora drugih	abs	18	8	10
	%	1,58%	1,52%	1,64%
Bez prihoda	abs	358	131	227
	%	31,51%	24,81%	37,34%
Nepoznato	abs	2	1	1
	%	0,18%	0,19%	0,16%

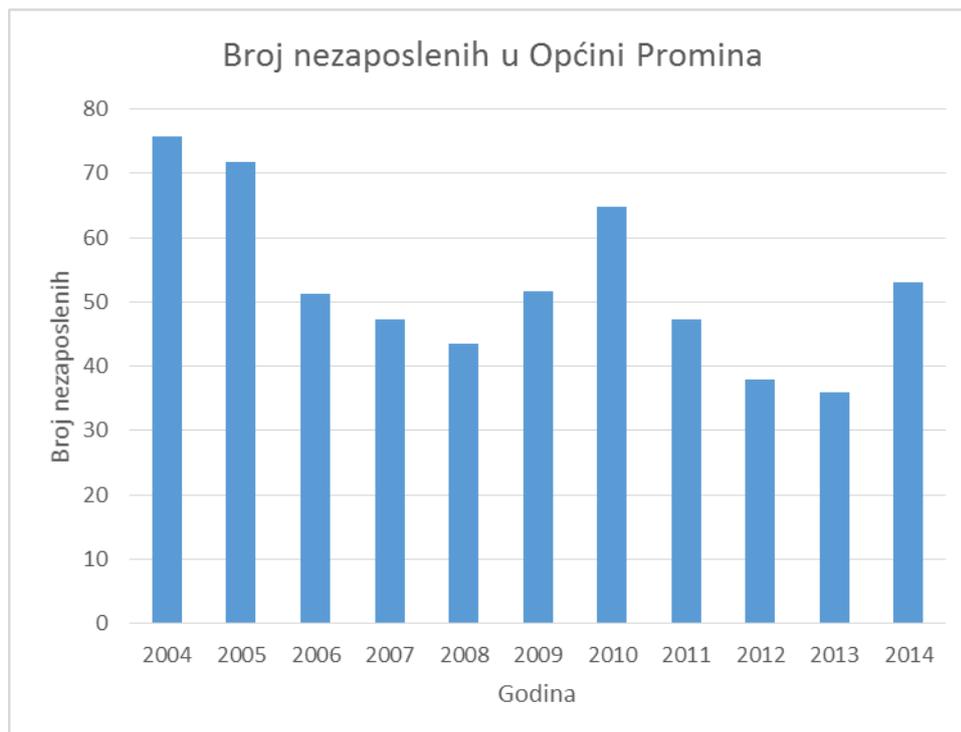
Izvor: DZS

4.6.1 Nezaposlenost

Po podacima iz Popisa 2011. godine, stopa nezaposlenosti u Općini Promina iznosila je 18,84% te je bila niža od one na županijskoj razini (19,41%).

Broj nezaposlenih u Općini Promina fluktuirao i to netipično u usporedbi sa županijskim i nacionalnim trendovima. Na županijskoj i državnoj razini primjećuje se trend konstantnog povećanja broja nezaposlenih od 2008. godine nadalje, dok se je u Općini Promina broj nezaposlenih povećavao od 2008. do 2010. godine, kad je počeo naglo opadati sve do 2014. godine. U prva tri mjeseca 2014. godine, međutim, broj nezaposlenih je već dosegao razinu koju je imao 2009. godine.

Slika 7: Trend broja nezaposlenih u Općini Promina, 2004. do 2014. godina

Izvor: HZZ

Od 2010. do 2012. godine, broj ulazaka u evidenciju nezaposlenih osoba bio je manji od broja izlazaka iz evidencije, što se ogledalo i u smanjenju ukupnog broja nezaposlenih u tim godinama. Međutim, promatrajući te tri godine, vidljivo je da je relativno visok postotak odlazaka iz evidencije uzrokovan i visokim postotkom onih koji su se odjavili iz evidencije ili su brisani iz nje zbog nejavljanja (20,69%, 16,67% odnosno 31,48% u 2010., 2011. i 2012. godini). Zapošljavanje na temelju radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti je ipak najučestaliji razlog izlaska iz evidencije i čini od 75,86% do 57,41% slučajeva u zadnje četiri godine. Primjećuje se, međutim, opadajući trend udjela osoba koje napuštaju evidenciju zbog zapošljavanja (primjerice, u 2010. godini udio je bio 75,86%, dok u prva tri mjeseca 2014. godine iznosi 64,71%).

U 2013. godini, broj ulazaka u evidenciju nezaposlenih bio je veći od broja izlazaka, što je trend koji se nastavlja i u 2014. godini.

Tablica 18: Nezaposlenost u Općini Promina, 2004. do 2014. godina

Godina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Broj nezaposlenih	76	72	51	47	44	52	65	47	38	36	53
Ulasci u evidenciju	42	25	34	38	35	64	52	39	46	58	22
Izlasci iz evidencije	31	47	39	48	37	42	58	54	54	47	17
Razlika ulasci/ izlasci	11	-22	-5	-10	-2	22	-6	-15	-8	11	5
Zapošljavanje na temelju radnog odnosa i drugih poslovnih aktivnosti	15	25	19	22	26	22	44	39	31	31	11
Izlaz iz radne snage	3	3	3	2	2	5	1	3	2	5	1
Odjava s evidencije i nejavljanje	9	18	12	19	8	13	12	9	17	7	3

Godina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nepridržavanje zakonskih odredbi	1	1	4	5	0	2	1	2	2	3	2
Ostali razlozi	3	0	1	0	1	0	0	1	2	1	0

Izvor: HZZ

Očekivano je najveći broj nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom – 70,07% njih, a među njima su najbrojnije osobe sa završenom trogodišnjom strukovnom školom. Ovakav udio sličan je trendovima na razini cijele Hrvatske, a i najveći udio u radno sposobnom stanovništvu Općine imaju osobe sa završenom srednjom školom. Nakon toga slijede osobe sa završenom osnovnom školom koje čine 15,55% te osobe s nekim oblikom visokog obrazovanja (ukupno 12,06%). Uzevši u obzir udjele radno sposobnog stanovništva po obrazovanju u sveukupnom stanovništvu Općine (23,05% sa završenom osnovnom školom, 62,79% sa završenom srednjom školom te 10,89% s nekim oblikom visokog obrazovanja) može se zaključiti da se najlakše zapošljavaju osobe sa završenom osnovnom školom, dok one sa srednjom, višom i visokom stručnom spremom teže nađu posao (u Općini ili okolici).

U Općini Promina žene su mnogobrojnije među nezaposlenima od muškaraca (52,90% nezaposlenih žena naspram 47,33% nezaposlenih muškaraca).

Tablica 19: Nezaposleni po spolu i obrazovanju u Općini Promina, prosjek 2013. godina

NEZAPOSLENI PO OBRAZOVANJU I SPOLU	2013	%
Bez škole i nezavršena osnovna škola	1	2,32%
Nezavršena O.Š.	1	
Završena osnovna škola	6	15,55%
Srednja škola	25	70,07%
S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	14	
S.Š. u trajanju od 4 i više godina	9	
Gimnazija	2	
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	2	6,50%
Stručni studij	2	
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	2	5,57%
Fakultet, akademija	1	
Diplomski sveučilišni studij	1	
Ukupno	36	
Muškarci	17	47,33%
Žene	19	52,90%

Izvor: HZZ

Mladi su u Općini Promina najugroženiji nezaposlenošću. Po pojedinačnim dobnim skupinama najbrojnija populacija nezaposlenih u dobi je od 20 do 24 godine (22,27%). Kada se toj skupini pribroje mladi od 15 do 19 godina, ukupno je to trećina nezaposlenih ili 33,41%. Skupina koju inače HZZ smatra mladima kod primjene raznih aktivnih mjera zapošljavanja, odnosno skupina do 29 godina čini skoro polovicu nezaposlenih, odnosno

44,55%. Mladi su posebno ranjiva skupina na tržištu rada, posebno kad je u pitanju stjecanje prvog radnog iskustva (16,67% nezaposlenih ušlo je u evidenciju bez prethodnog radnog staža). Posebnu bi pažnju trebalo posvetiti stvaranju novih radnih mjesta za mlade i poticanju poslodavaca na njihovo zapošljavanje.

Sljedeća dobna skupina koja je ugrožena na lokalnom tržištu rada su osobe od 50 do 59 godina, koje ukupno čine 25,06% nezaposlenih. Ovdje je najvjerojatnije pitanje, uz očigledan manjak lokalno raspoloživih radnih mjesta, i konkurentnost ove radne snage, odnosno njihovih kompetencija, znanja i vještina za potrebe poslodavaca.

Tablica 20: Nezaposleni u Općini Promina po dobi, prosjek 2013. godine

NEZAPOSLENI PO DOBI	2013	%
15-19	4	11,14%
20-24	8	22,27%
25-29	4	11,14%
30-34	4	11,14%
35-39	2	5,57%
40-44	2	5,57%
45-49	2	5,57%
50-54	5	13,92%
55-59	4	11,14%
60 i više	1	2,78%
Ukupno	36	100,00%

Izvor: HZZ

U 2013. godini bilo je ukupno 7 ili 19,49% dugotrajno nezaposlenih osoba u Općini Promina. Dugotrajna nezaposlenost, odnosno nezaposlenost koja traje duže od godine dana, znak je otežane zapošljivosti – dugotrajno nezaposlene osobe teže pronalaze zaposlenje jer gube motivaciju, manje aktivno traže posao te polagano gube svoje kompetencije, dok su istovremeno poslodavci manje zainteresirani zaposliti osobu koja nije radila godinu dana ili duže. Ovaj udio dugotrajno nezaposlenih osoba je, u usporedbi i sa županijskom (39,38%) i državnom razinom (46,29%) zapravo nizak i ukazuje na to da radno aktivni stanovnici Promine ili brže pronalaze posao od trenutka kada postanu nezaposleni od prosječnih žitelja Šibensko – kninske županije ili Republike Hrvatske, ili da nakon godine i više dana nezaposlenosti prelaze u neaktivnost, odnosno odustaju od traženja posla.

Tablica 21: Nezaposleni u Općini Promina po trajanju nezaposlenosti, prosjek 2013. godine

TRAJANJE NEZAPOSLENOSTI	2013
0 - 3 mj.	12
3 - 6 mj.	8
6 - 9 mj.	5
9 - 12 mj.	4
1 - 2 g.	5
2 - 3 g.	1
3 - 5 g.	1

TRAJANJE NEZAPOSLENOSTI	2013
5 - 8 g.	0
8 g. i više	0
Ukupno	36

Izvor: HZZ

Najveći broj nezaposlenih uslužnih je ili trgovačkih zanimanja, a nakon toga slijede osobe jednostavnih zanimanja te zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji.

Tablica 22: Nezaposleni u Općini Promina po rodovima zanimanja, prosjek 2013. godine

NEZAPOSLENI PO RODU ZANIMANJA	2013
Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	1
Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	5
Administrativni službenici/administrativne službenice	5
Uslužna i trgovačka zanimanja	11
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	6
Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	2
Jednostavna zanimanja	6
Ukupno	36

Izvor: HZZ

Zaključno, stopa nezaposlenosti u Općini Promina je relativno niska kada se uspoređi sa županijskom i državnom razinom, ali to se djelomično može pripisati ekonomskoj neaktivnosti stanovništva. Promatrajući strukturu nezaposlenih osoba, može se zaključiti da Promina i njena okolica ne nudi dovoljno (odgovarajućih) radnih mjesta za mlade, čija je stopa nezaposlenosti vrlo visoka, a posebice mlade s nekim oblikom visokog obrazovanja. Uz mlade, skupina nezaposlenih osoba od 50 do 59 godina čini četvrtinu nezaposlenog stanovništva, dok bi istovremeno trebala biti još pet do petnaest godina aktivna na tržištu rada. Ove skupine, a posebno mladi, predstavljaju neiskorišteni potencijal koji bi se trebao staviti u funkciju razvoja Općine, a situacija u kojoj se nalaze mogla bi rezultirati migracijom u svrhu pronalazjenja posla negdje drugdje.

4.7 Društvena infrastruktura

4.7.1 Obrazovanje

U Oklaju, središnjem naselju Općine Promina, organiziran je Područni odjel drniškog Dječjeg vrtića, dječji vrtić „Bubamara“ s jednom mješovitom skupinom od 20-tak djece u dobi od tri do šest godina. Vrtić je smješten u sklopu osnovne škole u prostoriji koja ne odgovara njegovim potrebama i u kojem je moguće provoditi samo petipolsatni program predškolskog odgoja. U planu je obnova novog prostora za vrtić, koji bi omogućio optimalan rad i devetosatni program za djecu. Da bi se novi prostor stavio u funkciju, potrebno ga je opremiti didaktičkom

opremom, riješiti grijanje i napraviti određene prilagodbe na stepeništu kojim se do prostora dolazi.

U Oklaju djeluje Područna škola Osnovne škole Antuna Mihanovića Petropoljskog iz Drniša. U školi se provodi razredna i predmetna nastava koju izvodi 20-tak nastavnika. U školskoj godini 2013./ 2014. Osnovnu školu polazi 66 učenika, a od toga 9 je učenika upisano u 1. razred. Podatak da je u školskoj godini 1997./1998. tu istu školu pohađalo 98 učenika ukazuje da se u tih 17 godina broj učenika smanjio za 32,65%, odnosno da se je prosječno broj učenika godišnje smanjivao za 2,44%.

Srednju školu učenici polaze u obližnjim većim središtima, poput Drniša, Knina i Šibenika.

4.7.2 Socijalna i zdravstvena skrb

U Općini Promina djeluje Dom zdravlja Oklaj, dio Doma zdravlja Drniš. U njemu je organizirana ambulanta opće medicine i ljekarna. Dom zdravlja je smješten u zgradi do Doma za starije i nemoćne Oklaj.

Za specijalističku zdravstvenu skrb stanovništvo Promine odlazi u Opću bolnicu Knin ili Šibenik.

U centru Oklaja je smješten i Dom za starije i nemoćne osobe Oklaj, javna neprofitna ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska koja osnivačka prava obavlja putem Ministarstva socijalne politike i mladih.

U sklopu stalnog smještaja korisnicima, starim i nemoćnim osobama, pružaju se usluge stanovanja i prehrane, brige o zdravlju i njege, održavanju osobne higijene i pomoći pri obavljanju svakodnevne aktivnosti, usluge zdravstvene zaštite, psihosocijalne rehabilitacije, radnih aktivnosti, korištenja slobodnog vremena te nabave odjeće i obuće.

U novoj građevini u koju su prvi korisnici uselili sredinom 2010. godine na tri etaže ukupne površine od 2.700 kvadratnih metara nudi se smještaj u prostranim jednokrevetnim, dvokrevetnim ili trokrevetnim sobama od kojih svaka ima balkon i vlastiti sanitarni čvor. Sobe su opremljene telefonom, SOS sustavom i priključkom za TV.

U prizemlju se nalazi prostrana blagovaonica u kojoj objeduju korisnici kojima pri hranjenju nije potrebna pomoć, na prvom katu čajna kuhinja opremljena štednjakom, hladnjakom i drugim potrepštinama koja ujedno služi kao prostorija za radnu terapiju i rekreaciju, a na drugom katu kapelica Gospe od Zdravlja u kojoj se blagdanima održavaju mise. Blagovaonica služi i za prikazivanje filmova i drugih projekcija, dok se u prostranim holovima opremljenim sjedećim garniturama, TV prijemnicima i društvenim igrama (stolni biljar, pikado) održavaju prigodni programi i izvedbe, proslave rođendana, sastanci i druženje korisnika u slobodno vrijeme.

Korisnicima je osigurana 24 – satna briga medicinskih sestara i njegovateljica te prehrana prilagođena dobi i zdravstvenom stanju.

Kapacitet Doma je 95 ležajeva i u njemu je trenutačno smješteno 86 štićenika. U njemu radi 30-tak djelatnika.

4.7.3 Udruge

U Općini Promina registrirano je 8 udruga, i to:

- 2 športske udruge:

- Društvo športske rekreacije „Šport za sve“
 - Kuglački klub „Promina“
- 2 poljoprivredne udruge:
 - Udruga ovčara i kozara Promina
 - Udruga za razvoj mliječnog ovčarstva Oklaj
- 2 kulturno – umjetničke udruge
 - Kulturno-umjetnička udruga "Promina"
 - Mladež Promine
- 1 dobrovoljno vatrogasno društvo: Dobrovoljno vatrogasno društvo Promina, i
- 1 lovačko društvo: Lovačko društvo "Promina" Oklaj.

Općina Promina iz svog godišnjeg proračuna pomaže rad i potiče aktivnosti udruge.

5 SWOT analiza

Radna skupina za izradu Strategije razvoja Općine Promina izradila je SWOT analizu, odnosno analizu snaga i slabosti (unutarnjih) te prilika i prijetnja (vanjskih) za tri glavna područja ključna za daljnji razvoj Općine: lokalno gospodarstvo, ekonomsku infrastrukturu i društvenu infrastrukturu.

SWOT analiza po područjima predstavljena je u produžetku:

LOKALNO GOSPODARSTVO

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Veliki potencijal mineralnih sirovina • Očuvani okoliš, čisti zrak, čista voda, zdrava klima • Nezagađeno plodno tlo • Velike zalihe pitke vode • Tradicija proizvodnje i prerade hrane i vina • Prepoznata kvaliteta lokalnih vina • Članstvo u LAG-u „Krka“ • Materijalna i nematerijalna kulturna i povijesna baština • Postojeće Gospodarske zone – ukupno devet (namjene: I, I i K1, IPS, IE, K3, OG) 	<ul style="list-style-type: none"> • Depopulacija • Nepovoljna dobna struktura stanovnika • Nepovoljna kvalifikacijska struktura stanovnika • Neriješeno vlasništvo nad zemljištem • Loša infrastruktura poljoprivrednih područja (navodnjavanje, usitnjenost parcela) • Nepovoljna prometna povezanost • Nerazvijena turistička ponuda (sadržaji, smještaj, ugostiteljski objekti) • Minski sumnjiva područja (opasnost po posjetitelje) • Neažurirani Prostorni plan Općine • Ograničena financijska sredstva na razini Općine • Slabi kapaciteti Općine za iskorištavanje raspoloživih fondova (prijava, provedba) • Slabi kapaciteti lokalnih poljoprivrednika za iskorištavanje fondova (prijava, provedba)
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • NP Krka • Turistička valorizacija kanjona Krke • Porast potražnje za selektivnim oblicima turizma (ruralni turizam) • Mogućnost osnivanja i oživljavanja zadruga i poljoprivrednih udruga • Fondovi za unaprjeđivanje rasta i razvoja poljoprivrede i za ruralni razvoj • Nacionalni programi poticanja gospodarstva, posebno na manje razvijenim područjima (skupina II) 	<ul style="list-style-type: none"> • Globalna kriza, otežano financiranje • Administrativne barijere za poslovna ulaganja • Stanje katastra i zemljišnih knjiga • Zahtjevan, skup i dugotrajan postupak za iskorištavanje fondova

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • EU fondovi 	

EKONOMSKA INFRASTRUKTURA

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Očuvani okoliš, čisti zrak, čista voda, zdrava klima • Velike zalihe pitke vode • Potencijal za alternativne izvore energije (sunce, vjetar) • Postoji osnovna infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilegalna odlagališta otpada • Nepotpuna pokrivenost svih naselja vodoopskrbom • Nepouzdanost vodoopskrbe • Nepostojanje sustava sakupljanja i pročišćavanja otpadnih voda • Osjetljivost kraškog područja slivova Krke i Čikole – moguće zagađivanje preko nekontroliranog ispuštanja otpadnih voda • Loše stanje nerazvrstanih cesta – i onih koje bi doprinijele razvoju turizma • Loša infrastruktura poljoprivrednih područja (navodnjavanje) • Minski sumnjiva područja • Ograničena financijska sredstva na razini Općine • Slabi kapaciteti Općine za iskorištavanje raspoloživih fondova (prijava, provedba)

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznata važnost zaštite okoliša na državnoj i EU razini • Fondovi za unaprjeđivanje rasta i razvoja poljoprivrede i za ruralni razvoj (uključuje i malu infrastrukturu) • Nacionalni programi poticanja zaštite okoliša (npr. FZOEU) • EU fondovi namijenjeni izgradnji komunalne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Stanje katastra i zemljišnih knjiga • Zahtjevan, skup i dugotrajan postupak za iskorištavanje fondova

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

SNAGE	SLABOSTI

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje osnovne društvene infrastrukture: vrtić, osnovna škola, Dom zdravlja, Dom za starije i nemoćne • Aktivne lokalne udruge, posebno kulturno – umjetničke i športske • Tradicionalne Prominske igre • Postojanje Doma kulture kao središta društvenih zbivanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljni kapaciteti vrtića za sve potrebe • Nedovoljna opremljenost vrtića za pružanje kvalitetnih programa • Nepostojanje stalnog prostora za rad udruga • Nezadovoljavajuća športska infrastruktura u odnosu na potrebe i interese

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni i EU fondovi namijenjeni udrugama • Prominjan i Prominjanke koji žive izvan Promine redovito pokreću dobrotvorne akcije u razne svrhe unaprjeđenja života u Promini, npr. opremanja vrtića 	<ul style="list-style-type: none"> • Otežano pronalaženje odgovarajućih izvora financiranja za društvenu infrastrukturu

6 Vizija i strateški ciljevi

Vizija razvojne Strategije Općine Promina predstavlja željenu sliku društveno - gospodarskog stanja Općine nakon postizanja ciljeva, ostvarenja prioriteta i provedbe mjera koje su identificirani ovim dokumentom.

Strateški ciljevi proizlaze iz definirane vizije i odgovaraju na pitanja „Što naša vizija sve uključuje?“, „Što trebamo postići da bismo ostvarili viziju?“. Iz tog razmatranja proizašlo je nekoliko strateških područja na kojima Općina treba raditi: lokalno gospodarstvo, ekonomska infrastruktura i društvena infrastruktura.

Vizija Općine Promina je:

Općina Promina pruža svojim stanovnicima kvalitetne uvjete za život i rad, na području iznimnog krajobraza, omeđenom rijekom Krkom i planinom Promina, na prelazu između oštre planinske i tople mediteranske klime.

Misija dionika izravno povezanih s raznim aspektima razvoja potrebnim kako bi se ova vizija ispunila, prvenstveno misija samog Općinskog vodstva, definirana je na sljedeći način:

Sveobuhvatnim nizom mjera, potaknuti cjelovit razvoj i prosperitet, primarno u proizvodnji, poljoprivredi, turizmu, očuvanju kulturne baštine, uređenju i očuvanju okoliša.

U svrhu ispunjenja vizije, definirana su tri strateška cilja:

C1. Razvoj lokalnog
gospodarstva

C2. Održiva
ekonomska
infrastruktura

C3. Razvijena
društvena
infrastruktura

7 Prioriteti i mjere

Za svaki strateški cilj, definirani su prioriteti za razdoblje od 2014. do 2010 godine.

Za svaki prioritet, određen je skup mjera, koje će u svojoj ukupnosti doprinijeti postignuću prioriteta, a prioriteti postignuću strateških ciljeva.

Intervencijska logika Strategije je stoga:

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI	MJERE
1. Razvoj lokalnog gospodarstva	1.1. Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova	1.1.1. Osiguranje preduvjeta za uređenje gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci
		1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina
		1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita
		1.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera
	1.2. Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma	1.2.1. Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone
		1.2.2. Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina
		1.2.3. Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih puteva, „bunje”, „kućere”...
		1.2.4. Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza
	1.3. Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke	1.3.1. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede i ljekovitog bilja
		1.3.2. Unaprjeđenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju
2. Održiva ekonomska	2.1. Unaprjeđenje tehnologije	2.1.1. Razminiranje preostalih dijelova općine

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI	MJERE
infrastruktura	okoliša	2.1.2. Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada
		2.1.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada
		2.1.4. Izgradnja reciklažnog dvorišta
	2.2. Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba	2.2.1. Sanacija nerazvrstanih cesta
		2.2.2. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže
		2.2.3. Izgradnja javne kanalizacijske mreže
		2.2.4. Izgradnja protupožarnih putova
		2.2.5. Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture
	2.3. Razvoj osnovne poljoprivredne infrastrukture – navodnjavanje	2.3.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine
		2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi
3. Razvijena društvena infrastruktura	3.1. Modernizacija i opremanje društvenih infrastrukture	3.1.1. Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti
		3.1.2. Podizanje kvalitete predškolskog odgoja
		3.1.3. Podrška radu udruga civilnog društva

U nastavku su utvrđene mjere razrađene:

Prioritet 1.1: Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova

Mjera 1.1.1: Osiguranje preduvjeta za uređenje gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije i izvlaštenja za uređenje gospodarskih zona
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Dobivene potvrde glavnog projekta za uređenje gospodarskih zona Razvođe, Mratovo i Suknovci
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun, vanjski investitor

Mjera 1.1.2: Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada Urbanističkog plana uređenja i projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina • Ugovaranje i izvođenje radova na izgradnji infrastrukture u zoni
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen Urbanistički plan uređenja zone • Dobivena potvrda glavnog projekta za izgradnju infrastrukture • U sklopu zone izgrađen vodovod, odvodnja, unutarnja cesta te postavljena rasvjeta • Cjelokupna zona stavljena u funkciju
Mogući izvori financiranja:	EFRR, proračun općine, proračun županije, državni proračun

Mjera 1.1.3: Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada potrebne projektne dokumentacije za ishodovanje dozvola za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena potrebna dokumentacija

	<ul style="list-style-type: none"> Ishodovane dozvole za izgradnju pogona
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun, vanjski investitor

Mjera 1.1.4: Usklađenje katastarskih izmjera	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Provođenje katastarskih izmjera (vrijednost investicije: 2.000 kn/ha do 10.000 kn/ha, ovisno o namjeni prostora) Unošenje izmjera u katastarski plan
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Izmjereno i usklađeno svih devet katastarskih općina na području Općine Promina
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije

Prioritet 1.2: Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma

Mjera 1.2.1: Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Definirati lokaciju turističke zone „Prominsko selo“ te unijeti izmjene u Prostorni plan Općine – revizija Prostornog plana Izraditi Urbanistički plan uređenja i projektnu dokumentaciju za opremanje zone i ishodovati dozvole Izgraditi infrastrukturu turističke zone
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Jedna turistička zona stavljena u funkciju
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun, EFRR, Program ruralnog razvoja

Mjera 1.2.2: Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Obnova zaštićenog spomenika kulture „Sklop kuća Kula“ Izgradnja tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“ (vrijednost: 350.000 kn, učešće NP Krka: 299.000 kn) Izgradnja centralnog spomen obilježja

Nositelj mjere:	Općina Promina, Gradski muzej Drniš - partner, NP Krka - partner
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • „Sklop kuća Kula“ dobio status zaštićene kulturne baštine • Obnovljen „Sklop kuća Kula“ i stavljen u turističku funkciju • Izgrađeno 5 km tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“ i osmišljeni sadržaji na tematskoj cesti • Izgrađeno centralno spomen obilježje u Oklaju
Mogući izvori financiranja:	EFRR, Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun NP Krka, proračun županije, državni proračun (Ministarstvo kulture, Ministarstvo turizma)

Mjera 1.2.3: Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih puteva, „bunje“, „kućere“...	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarizacija značajnih krajobraza i tradicijskih građevina • Obnova suhozida, poljskih puteva, „bunja“, „kućera“ • Projekt „Promina u labirintu života“
Nositelj mjere:	Općina Promina, NP Krka
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen katalog značajnih krajobraza i tradicijskih građevina u Općini Promina • Obnovljeno 10 tradicijskih građevina na području Općine • Uređeni prominski poljski suhodidni putevi na način da čine jedan veliki labirint od 120 km suhozidnog poljskog puta, s nekoliko točaka s prominskom tematikom (boksit, kalcit, kamen, vino, maslina, polje, starohrvatske utvrde...)
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, EFRR, proračun općine, proračun NP Krka, proračun županije (Ministarstvo kulture, Ministarstvo turizma), državni proračun

Mjera 1.2.4: Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređivanje spustova na nekoliko mjesta do rijeke Krke • Uređenje biciklističkih i konjičkih staza uz cestu • Biciklistička staza Bogočin – Nečven – Burnum (srednjovjekovne utvrde) • Izgradnja moto kampa u Oklaju
Nositelj mjere:	Općina Promina, NP Krka, TZ Šibensko – kninske županije

Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređeni spustovi do rijeke Krke • Izgrađena biciklistička staza Bogočin – Nečven – Burnum • Izgrađeno 5 dodatnih km biciklističkih i konjičkih staza • Izgrađen moto kamp u Oklaju
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, EFRR, proračun općine, proračun NP Krka, proračun županije, državni proračun (Ministarstvo turizma)

Prioritet 1.3: Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke

Mjera 1.3.1: Podrška razvoju ekološke poljoprivrede i ljekovitog bilja	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija poljoprivrednika o ekološkoj poljoprivredi • Edukacija poljoprivrednika o uzgoju i sakupljanju ljekovitog bilja • Razvoj eko branda
Nositelj mjere:	Općina Promina, poljoprivredni proizvođači
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • 20 poljoprivrednika educirano o ekološkoj proizvodnji • 20 poljoprivrednika educirano o uzgoju i sakupljanju ljekovitog bilja • Stvoren zajednički brand za prodaju ekoloških proizvoda • Minimalno 3 poljoprivrednika započelo s ekološkom proizvodnjom
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun županije, državni proračun

Mjera 1.3.2: Unaprjeđenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja radno skladišnog prostora za poljoprivredne proizvođače – inkubatora za poljoprivrednike
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađen radno skladišni prostor za poljoprivredne proizvođače
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun županije, državni proračun

Prioritet 2.1: Unaprjeđenje tehnologije okoliša

Mjera 2.1.1: Razminiranje preostalih dijelova općine	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Razminiranje preostalih dijelova općine pod minama
Nositelj mjere:	Općina Promina, HCR
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Razminirano preostalih 2,7 km² minski sumnjivog područja
Mogući izvori financiranja:	HCR, županijski proračun, državni proračun, ostali donatori

Mjera 2.1.2: Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađen centar za oporabu građevinskog otpada
Mogući izvori financiranja:	EFRR, FZOEU, proračun općine, proračun županije, državni proračun, vanjski investitor

Mjera 2.1.3: Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarizacija ilegalnih odlagališta • Sanacija ilegalnih odlagališta otpada (trošak sanacije za ilegalno odlagalište „Dubrava“ i osam divljih odlagališta na sebe preuzeo FZOEU)
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Sanirano četrnaest ilegalnih odlagališta otpada
Mogući izvori financiranja:	FZOEU, EFRR, proračun općine, proračun NP Krka, proračun županije, državni proračun

Mjera 2.1.4: Izgradnja reciklažnog dvorišta	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja reciklažnog dvorišta
Nositelj mjere:	Općina Promina

Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Reciklažno dvorište sagrađeno i stavljeno u funkciju
Mogući izvori financiranja:	FZOEU, EFRR, proračun općine, proračun županije, državni proračun

Prioritet 2.2: Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba

Mjera 2.2.1: Sanacija nerazvrstanih cesta	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Sanacija lokalne nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo - Bogatići (vrijednost investicije: 6.250.000 kn) Sanacija ostalih nerazvrstanih cesta (vrijednost investicije: 3.600.000 kn)
Nositelj mjere:	Općina Promina, Grad Drniš, NP Krka
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Obnovljene, sanirane i modernizirane lokalne nerazvrstanih cesta ključne za daljnji razvoj Općine
Mogući izvori financiranja:	EFRR, Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun županije (Županijska uprava za ceste), državni proračun

Mjera 2.2.2: Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže
Nositelj mjere:	Općina Promina, „Vodovod i odvodnja“ Šibenik
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Ključni dijelovi vodovodne distribucijske mreže rekonstruirani ili izgrađeni – 90% stanovništva Općine priključeno na vodovodnu mrežu
Mogući izvori financiranja:	EFRR, Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun Hrvatske vode, proračun županije, državni proračun

Mjera 2.2.3: Izgradnja javne kanalizacijske mreže	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja javne kanalizacijske mreže
Nositelj mjere:	Općina Promina, „Vodovod i odvodnja“ Šibenik
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> 20% Općine pokriveno kanalizacijskim sustavom

Mogući izvori financiranja:	EFRR, Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun Hrvatske vode, proračun županije, državni proračun
-----------------------------	--

Mjera 2.2.4: Izgradnja protupožarnih putova	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja protupožarnih putova
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađeno 30 km protupožarnih putova
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun

Mjera 2.2.5: Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja ulične i park rasvjete u naseljima Općine Izgradnja vatrogasnog doma Izgradnja mrtvačnice uz crkvu sv. Mihovila Izgradnja groblja sv. Martina Određivanje namjene i rekonstrukcija 11 lokalnih škola
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> Javna rasvjeta postavljena u naseljima Općine Promina Postavljena park rasvjeta Izgrađen jedan vatrogasni dom za područje Općine Izgrađena mrtvačnica uz crkvi sv. Mihovila Izgrađeno groblje sv. Martina Određena namjena 11 lokalnih škola (gospodarska, turistička, društvena) 11 lokalnih škola rekonstruirano u skladu sa svojim namjenama
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun NP Krka, proračun županije, državni proračun, FZOEU, Program ruralnog razvoja

Prioritet 2.3: Razvoj osnovne poljoprivredne infrastrukture – navodnjavanje

Mjera 2.3.1: Provedba vodoistražnih radova na području općine	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba vodoistražnih radova na području općine
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađeni hidrogeološki elaborati u svrhu navodnjavanja
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun

Mjera 2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova seoskih gusterni u naseljima
Nositelj mjere:	Općina Promina, Hrvatske vode, NP Krka
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Obnovljene gusterne neophodne za navodnjavanje
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun NP Krka, proračun Hrvatske vode, proračun županije, državni proračun

Prioritet 3.1: Modernizacija i opremanje društvenih infrastruktura

Mjera 3.1.1: Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja polivalentnog športskog igrališta – „Žagra“ (vrijednost investicije: 700.000 kn) • Opremanje polivalentnog športskog igrališta
Nositelj mjere:	Općina Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađeno polivalentno športsko igralište • Opremljeno polivalentno športsko igralište
Mogući izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja, proračun općine, proračun županije, državni proračun

Mjera 3.1.2: Podizanje kvalitete predškolskog odgoja	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Opremanje Dječjeg vrtića „Bubamara“ • Izgradnja igrališta za dječji vrtić
Nositelj mjere:	Općina Promina

Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Dječji vrtić „Bubamara“ opremljen kako bi mogao primiti minimalno dvije skupine djece • Igralište dječjeg vrtića izgrađeno i opremljeno • Organiziran devetosatni boravak za dvije skupine djece u vrtiću
Mogući izvori financiranja:	Proračun općine, proračun županije, državni proračun, Program ruralnog razvoja

Mjera 3.1.3: Podrška radu udruga civilnog društva	
Aktivnosti/ projekti:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje stalnih prostorija za rad udruga civilnog društva u sklopu Doma kulture
Nositelj mjere:	Općina Promina, udruge općine Promina
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Uređene dvije prostorije u sklopu Doma kulture i dane lokalnim udrugama na korištenje
Mogući izvori financiranja:	ESF, proračun općine, proračun županije, državni proračun, Program ruralnog razvoja

8 Provedba strategije: institucionalni i financijski okvir

8.1 Organizacijska struktura za provedbu strategije

Strategiju razvoja Općine Promina usvaja Općinsko vijeće kao službeni dokument Općine. Općinski načelnik zadužen je za provedbu strategije. Općina Promina:

- osigurava resurse potrebne za provedbu Strategije, odnosno njenog Akcijskog plana;
- usklađuje aktivnosti ostalih dionika u provedbi definiranih mjera i projekata,
- priprema i provodi glavne razvojne projekte,
- provodi nadzor nad provedbom mjera i projekata,
- izvještava Općinsko vijeće o provedbi Akcijskog plana i Strategije, te
- izrađuje nove Akcijske planove do 2020. godine.

U obavljanju tih poslova, Općina Promina će održavati redovite kontakte i suradnju s ostalim dionicima iz javnog, privatnog i civilnog sektora, a posebice s onim ustanovama i organizacijama kojima su dodijeljene uloge i odgovornosti u provedbi Akcijskih planova Strategije.

8.2 Financijski okvir i izvori financiranja

Kao glavni izvori financiranja provedbe Strategije razvoja općine Promina i Akcijskog plana za razdoblje od 2014. do 2015. godine (prvog u redu od akcijskih planova koji će se izraditi kako bi detaljizirali provedbu Strategije) identificirani su sljedeći:

- Proračun Općine Promina;
- Sredstva Šibensko - kninske županije;
- Sredstva državnog proračuna, odnosno ministarstava;
- Sredstva nacionalnih fondova;
- Sredstva EU fondova.

Uz ove glavne izvore financiranja, predviđeno je i financijsko učešće pojedinih ustanova (npr. NP Krka) i privatnih investitora. Za provedbu Akcijskog plana Općine Promina moguće je koristiti i subvencionirane kredite namijenjene jedinicama lokalne samouprave, a koji se dodjeljuju u svrhu predfinanciranja i sufinanciranja EU projekata ili sufinanciranja izgradnje infrastrukture.

Neki od mogućih vanjskih izvora financiranja provedbe Strategije opisani su u sljedećim tablicama:

Tablica 23: Mogući vanjski izvori financiranja Strategije razvoja Općine Promina

Naziv	Europski fond za regionalni razvoj (ERDF/ EFRR)
Opis	Cilj ERDF-a je ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju u Europskoj uniji smanjivanjem nejednakosti između regija. U načelu, kroz ERDF se može financirati: <ul style="list-style-type: none">○ Pomoć (malim i srednjim) poduzećima u svrhu stvaranja održivih radnih mjesta;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastruktura povezana s istraživanjem i razvojem, telekomunikacijama, okolišem, energijom i prometom; ○ Financijski instrumenti poput fondova za lokalni razvoj kojima se potiče regionalni i lokalni razvoj te potiče suradnja između gradova i regija; ○ Tehnička pomoć.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Financiranje definirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operativni program (OP) Promet • OP Regionalna konkurentnost. <p>Postotak sufinanciranja iz fonda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iznad 75% za neprofitne projekte; • od 10% do 50% za profitne projekte (poduzeća i investicije s više od 25% dobiti).
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kapitalna ulaganja u poslovnu, turističku i kulturnu infrastrukturu; ○ Poticanje poduzetništva; ○ Poboljšanje gospodarskog potencijala ○ Razvoj turizma temeljenog na prirodnim resursima i kulturnoj baštini

Naziv	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD/ EPFRR)
Opis	<p>Ciljevi Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jačanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora i poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima, • zaštita okoliša izvan urbanih područja, • poticanje diversifikacije ruralnog gospodarstva.
Uvjeti sudjelovanja	<p>U odnosu na pretpristupni fond IPARD, EAFRD donosi brojna poboljšanja za projekte u poljoprivredi, od kojih je najvažnije istaknuti više iznose potpora i mogućnost financiranja aktivnosti koje su započele od trenutka objave natječaja (uz uvjet da projekt prođe na natječaju). U okviru Zajedničke poljoprivredne politike EU, svaka zemlja članica izrađuje Program ruralnog razvoja u kojem se opredjeljuje za mjere koje će provoditi u sektoru poljoprivrede i šumarstva. Republika Hrvatska odlučila se za provedbu sljedećih mjera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja 2. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvima i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima 3. Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu 4. Ulaganja u fizičku imovinu 5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti 6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

	<p>7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima</p> <p>8. Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma</p> <p>9. Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača</p> <p>10. Poljoprivreda, zaštita okoliša i klimatski uvjeti</p> <p>11. Ekološki uzgoj</p> <p>12. Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima</p> <p>13. Suradnja</p> <p>14. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka te uzajamni fondovi</p> <p>15. Lokalne inicijative (LEADER i LAG-ovi)</p> <p>16. Tehnička pomoć</p> <p>U načelu, sredstva su namijenjena za LAG-ove, jedinice lokalne samouprave do 10.000 stanovnika (u nekim mjerama ulaganja su moguća u naseljima do 5.000 stanovnika) te fizičke i pravne osobe registrirane za određenu djelatnost u rangu mikro-poduzeća. Iznos sufinanciranja se kreće od 50% do 100%.</p>
Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> ○ Projekti ulaganja u malu infrastrukturu poput lokalnih cesta ili kanalizacije/pročišćavanja otpadnih voda koje predlažu jedinice lokalne samouprave; ○ Ulaganja u društvenu i obrazovnu infrastrukturu ○ Rekonstrukcija kulturnih/ prirodnih dobara u svrhu turizma, opremanje eko-sela, druga mala turistička infrastruktura, projekti osposobljavanja stanovništva za pružanje usluga u turizmu. ○ Privatna ulaganja pojedinačnih poduzetnika u opremanje ugostiteljskih ili smještajnih kapaciteta, u opremu potrebnu za tradicionalnu obrtničku proizvodnju, u opremu za prerađivanje.

Naziv	Europski socijalni fond (ESF)
Opis	<p>Svrha Europskog socijalnog fonda (ESF-a) je postići visoku razinu zaposlenosti, ravnopravnost između muškaraca i žena, održivi razvoj te ekonomsku i socijalnu koheziju. ESF se usredotočuje na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prilagodbu radnika i poduzeća – cjeloživotno učenje, stvaranje i širenje inovativnih organizacija rada; 2. olakšavanje pristupa zapošljavanju nezaposlenim osobama, tražiteljima zaposlenja, ženama, ostalim teško zapošljivim skupinama; 3. socijalnu integraciju osoba u nepovoljnom položaju i suzbijanje diskriminacije na radnom mjestu; te 4. osnaživanje ljudskog kapitala kroz reforme obrazovnog sustava i mreže obrazovnih ustanova.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Financiranje se temelji na OP Razvoj ljudskih potencijala.</p> <p>Prihvatljivi prijavitelji projekta mogu biti jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, poslodavci, obrazovne ustanove ili udruge. Iznos sufinanciranja može biti i preko 80%, ovisno o cilju konvergencije, odnosno razvijenosti regije.</p>

Vrste projekata koji se mogu financirati	<ul style="list-style-type: none"> ○ Osposobljavanje stanovništva (nezaposlenih osoba, žena) za bolji pristup tržištu rada; ○ Projekti poticanja poduzetništva, uključujući samozapošljavanje; ○ Kreiranje novih obrazovnih programa u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada ○ Poboljšanje sustava obrazovanja na svim razinama; razvoj novih programa, opremanje učionica i praktikuma, edukacija nastavnika.
---	---

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Program kreditiranja komunalne infrastrukture
Opis	<p>Cilj Programa je dugoročno financiranje investicijskih projekata razvitka i obnove komunalne infrastrukture.</p> <p>Kreditni su namijenjeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnivačka ulaganja • ulaganja u zemljište • ulaganja u građevinske objekte • ulaganja u opreme i uređaje.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Krajnji korisnici kredita su: jedinice lokalne i regionalne samouprave, komunalna društva te trgovačka društva i ostale pravne osobe.</p> <p>Iznos kredita nije ograničen, već se određuje ovisno o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.</p> <p>HBOR kreditira do 75% predračunske vrijednosti investicije. Iznimno, može se kreditirati do 100% predračunske vrijednosti za investicije jedinica lokalne i regionalne samouprave i društava u njihovom vlasništvu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja: do 12 mjeseci • Početak: do 5 godina • Rok otplate: do 15 godina, uključujući i početak • Kamatna stopa: 4% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Financiranje objekata sljedeće namjene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, • zbrinjavanja komunalnog otpada te održavanja čistoće, • opskrbe plinom, toplinskom energijom i drugim izvorima energije, • tržnica na malo, • industrijskih zona, zona malog poduzetništva, • katastarska izmjera u svrhu izrade katastra nekretnina, • socijalne infrastrukture: domova za skrb starijih osoba i dječjih vrtića, • izgradnje groblja i krematorija,

	<ul style="list-style-type: none"> • gradskog prijevoza, • javnih garaža, • uređenja obala, • nerazvrstanih prilaznih cesta, • športskih objekata, • škola.
--	---

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Kreditna linija za financiranje projekata vodoopskrbe i odvodnje u hrvatskoj
Opis	Kreditni su namijenjeni za ulaganje u projekte vodoopskrbe i odvodnje uključujući projekte izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Prihvatljivi krajnji korisnici kredita su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave općine, gradovi i županije koje ispunjavaju predviđene zakonske uvjete vezane uz mogućnost zaduživanja, te komunalna poduzeća.</p> <p>Sredstvima kreditne linije moguće je financiranje 100% iznosa prihvatljive predračunske vrijednosti investicije (minimalan iznos kredita je 400.000 €).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja i poček: maksimalno do 5 godina • Rok otplate: do 15 godina, uključujući i poček • Kamatna stopa: 3% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Projekti koji će se financirati iz kreditne linije trebaju pridonijeti poboljšanju životnih uvjeta stanovnika, održivog razvoja i korištenja hrvatskih turističkih i ekonomskih potencijala. Prednost imaju projekti koji već imaju gotovu projektnu dokumentaciju, i već imaju potrebne dozvole za gradnju ili ih mogu ishoditi u kratkom roku.</p> <p>Projekti moraju ispunjavati sljedeće uvjete:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatna vodoopskrba ili neodgovarajuća odvodnja koja može biti uzrokom rizika za zdravlje, ▪ dostatni izvori neprerađene vode (24 sata dnevno), ▪ maksimalno ulaganje do 750 EUR/stanovniku/potrošaču za vodoopskrbu i do 1.250 EUR/stanovniku/potrošaču za otpadne vode u sklopu investicije, ▪ spremnost JLS-a za uvođenje tarifa koje pokrivaju troškove funkcioniranja sustava vodoopskrbe i odvodnje i osiguravaju uredno servisiranje kredita, ▪ aktivna suradnja korisnika prilikom ocjene tehničko-tehnoloških rješenja projekta, ekonomsko-financijske prihvatljivosti istih, provođenja postupaka javne nabave u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi RH te namjenskog korištenja kreditnih sredstava.

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
Opis	<p>Kreditni su namijenjeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnivačka ulaganja

	<ul style="list-style-type: none"> • ulaganja u zemljište • ulaganja u građevinske objekte • ulaganja u opreme i uređaje.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Krajnji korisnici kredita su: jedinice lokalne i regionalne samouprave, komunalna društva te trgovačka društva i ostale pravne osobe.</p> <p>Iznos kredita nije ograničen, već ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja. Zahtjevi manji od 100.000,00 kn u pravilu se neće razmatrati.</p> <p>HBOR kreditira do 75% predračunske vrijednosti investicije bez PDV-a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja: do 12 mjeseci • Početak: do 3 godine • Rok otplate: do 14 godina, uključujući i početak • Kamatna stopa: 4% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Financira se realizacija investicijskih projekata kojima je svrha</p> <ul style="list-style-type: none"> • saniranje odlagališta otpada, • gospodarenje otpadom, • obrada i iskorištavanje otpada, • poticanje čistije proizvodnje, • provedba nacionalnih energetske programe, • poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, • poticanje energetske učinkovitosti, • poticanje održive gradnje, čistijeg transporta, te drugih projekata kojima se štiti okoliš, postiže energetska učinkovitost te uvode obnovljivi izvori energije.

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Program kreditiranja energetske obnove zgrada
Opis	Kreditni su namijenjeni za ulaganja u osnovna sredstva: adaptaciju i rekonstrukciju građevinskih objekata te opremu i uređaje
Uvjeti sudjelovanja	<p>Krajnji korisnici kredita su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pružatelji energetske usluge (trgovačka društva i obrti koji izvršavaju uslugu poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada javnog sektora, a koji su odabrani na javnom nadmetanju), ▪ naručitelji energetske usluge (tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i ustanove, agencije, škole i bolnice u njihovom vlasništvu), ▪ sva trgovačka društva i obrti koji ulažu u energetska učinkovitost. <p>Najveći iznos kredita nije ograničen, a ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita,</p>

	<p>prihvatljivosti projekta temeljem Potvrde o tehničkoj i financijskoj izvedivosti projekta APN-a, odnosno stručne komisije te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.</p> <p>HBOR kreditira do 50% predračunske vrijednosti investicije bez PDV-a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja: do 12 mjeseci • Početak: do 1 godine • Rok otplate: do 14 godina, uključujući i početak • Kamatna stopa: 4% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Financira se realizacija investicijskih projekata kojima je svrha podizanje razine energetske učinkovitosti zgrada: cjelovita energetska obnova radi postizanja maksimalnih učinaka uštede kojom se mijenjaju fizikalna (energetska) svojstva zgrade i optimizira sustav opskrbe i proizvodnje energije u zgradi u slučajevima kada je to tehnički izvedivo.</p>

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD Mjeru 301 (primjenjivo i za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)
Opis	<p>Kreditni su namijenjeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnivačka ulaganja • ulaganja u zemljište • ulaganja u građevinske objekte • ulaganja u opreme i uređaje.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Krajnji korisnici kredita su Jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi do 10.000 stanovnika) sukladno Prilogu V. Pravilnika o provedbi Mjere 301. „Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture“ unutar IPARD programa. Korisnici mogu biti jedinice lokalne samouprave koje su sa Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaključile Ugovor o dodjeli sredstava iz IPARD programa.</p> <p>Iznos kredita nije ograničen već ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.</p> <p>HBOR kreditira do 100% predračunske vrijednosti investicije s PDV-om.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja: do 12 mjeseci • Početak: do 5 godina • Rok otplate: do 15 godina, uključujući i početak • Kamatna stopa: 4% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Financiraju se:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulaganja u sektor sustava kanalizacija i pročišćavanja otpadnih voda ▪ Ulaganja u sektor lokalnih nerazvrstanih cesta ▪ Ulaganja u sektor toplana ▪ Ulaganja u sektor protupožarnih prosjeka s elementima šumskih cesta

Naziv	Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Program kreditiranja projekata kandidata za program IPA i Strukturne instrumente
Opis	Cilj Programa je kreditiranje projekata koji se kandidiraju za sufinanciranje sredstvima komponenti Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA), a koji nisu obuhvaćeni postojećim programima kreditiranja HBOR-a (IPARD Mjere 101, 103, 301, 302 i IPA MSP darovnica) te projekata koji se kandidiraju za sufinanciranje sredstvima iz Strukturnih instrumenata ili Kohezijskog fonda putem bespovratnih sredstava/darovnica i/ili financijskih instrumenata.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Krajnji korisnici kredita su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (općine, gradovi te županije i Grad Zagreb) te društva u većinskom vlasništvu JLPS-a ili Republike Hrvatske • svi ostali korisnici koji zadovoljavaju uvjete IPA programa i Strukturne instrumente. <p>Najniži iznos kredita je 80.000,00 kn. Najviši iznos kredita nije ograničen, a ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, namjeni ulaganja, visini darovnice, konkretnom investicijskom projektu, kreditnoj sposobnosti krajnjeg korisnika kredita te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.</p> <p>HBOR u pravilu kreditira do 75% predračunske vrijednosti investicije bez PDV-a, a u slučaju uklapanja u važeće propise o državnim potporama, moguće je financiranje i do 100% iznosa investicije. Ukoliko je krajnji korisnik kredita jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave HBOR može kreditirati do 100% predračunske vrijednosti investicije s PDV-om.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rok korištenja: do 18 mjeseci • Početak: do 3 godina • Rok otplate: do 15 godina, uključujući i početak • Kamatna stopa: 4% godišnje
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Kreditni su namijenjeni za financiranje troškova provedbe projekta koji obuhvaćaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dio Projekta koji će se kandidirati za IPA program - prihvatljivi izdaci sukladno uvjetima iz Poziva za dostavu prijedloga projekta, • izdatke koji su dio Projekta, a koje nije moguće kandidirati za IPA program prema uvjetima iz Poziva za dostavu prijedloga projekta.

Naziv	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)
Opis	<p>Sredstva Fonda koriste se za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Sredstva Fonda daju se pravnim i fizičkim osobama radi financiranja namjena utvrđenih Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na temelju natječaja koji objavljuje Fond.</p> <p>Sredstva se dodjeljuju putem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajmova, • subvencija,

	<ul style="list-style-type: none"> • financijske pomoći, i • donacija. <p>Sredstvima Fonda prvenstveno se financiraju programi, projekti i slične aktivnosti utvrđeni sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Nacionalnom planu djelovanja za okoliš, Strategiji energetskega razvitka i Programu provedbe strategije energetskega razvitka te nacionalnim energetskekim programima.</p>
Uvjeti sudjelovanja	40% do 80% opravdanih troškova ukupne vrijednosti ulaganja, ovisno o statusu JLS i programu do maksimalnog iznosa navedenog u natječaju
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Primjeri projekata koje FZOEU financira su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sufinanciranje projekte dokumentacije - javna rasvjeta • sufinanciranje projekata javne rasvjete • sufinanciranje energetskekih pregleda javne rasvjete • sufinanciranja programa korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima zajedno s JLS • program obnove zgrada javnog sektora - financiranje izrade energetskekih pregleda, energetskekih certifikata i projektnih zadataka • sufinanciranje nabave komunalne opreme • sufinanciranje nabave komunalnih vozila i strojeva • financiranje izgradnje reciklažnih dvorišta • sufinanciranje projekata poticanja održivog ruralnog razvoja, ekološke poljoprivrede i proizvodnje hrane, sadnje i uzgoja autohtonih sorti voća i povrća te uzgoja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja (za projektnu dokumentaciju i za radove), te za nacionalno sufinanciranje projekta koji se prijavljuju za EU sufinanciranje.

Naziv	Ministarstvo poduzetništva i obrta - Programi poticanja poduzetništva i obrtništva (Poduzetnički impuls)
Opis	Bespovratna sredstva koja se raspisuju svake godine u svrhu unapređenja uvjeta za privlačenje investicija, jačanje konkurentnosti i razvoja tehnološki usmjerenih i na znanju utemeljenih malih i srednjih poduzetnika, te povećanje zaposlenosti.
Uvjeti sudjelovanja	<p>Za određene mjere programa, prihvatljivi prijavitelji su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju osnovan znanstveno tehnološki park, poslovni park, poslovni inkubator ili poduzetnički akcelerator koji je evidentiran u Jedininstvenom registru poduzetničke infrastrukture, ili će ga osnovati u tijeku provođenja projekta.</p> <p>Financira se do maksimalno 75% ukupno prihvatljivih troškova iskazanih u proračun unutar zadanih granica minimalnog i maksimalnog iznosa sufinanciranja.</p>
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Prihvatljive projektne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulaganja vezana uz adaptaciju ili rekonstrukciju radi uređenja prostora poduzetničkog inkubatora/tehnološkog parka/poslovnog parka/poduzetničkog akceleratora (ako je poslovni prostor u vlasništvu Podnositelja prijave) • Ulaganja vezana za nabavu opreme za opremanje, proširenje i poboljšanje

	<p>kvalitete usluge (računalne, zaštitne, telekomunikacijske i druge opreme)</p> <p>Uz to, mogu se financirati i sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pružanje mentorskih usluga start-up tvrtkama, • Pružanje pomoći za upravljanje intelektualnim vlasništvom, • Edukacija korisnika usluga tehnološkog parka/poduzetničkog inkubatora.
--	---

Naziv	Ministarstvo turizma – razni programi za potporu razvoju turizma (sredstva Ministarstva turizma i fonda za turizam)
Opis	Dodjela bespovratnih sredstava, između ostalog i jedinicama lokalne i područne samouprave, u svrhu poboljšanja turističke ponude.
Uvjeti sudjelovanja	Programom se pokriva najčešće do 50% - 80% troška investicije do određenog maksimalnog iznosa
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Primjeri projekata za koje su objavljeni natječaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poticanje slobodnog pristupa Internetu u turističkim destinacijama kroz uspostavu novih pristupnih točaka, nadogradnju postojećih ili izrada i postavljanje wi-fi interpretacija u prostoru kojima se obilježavaju pojedine pristupne točke • Izrada predstudije izvodljivosti, analize troškova i koristi i/ili projektne dokumentacije za izgradnju centara za posjetitelje • izrada projektne dokumentacije, priprema ostale natječajne dokumentacije koja nedostaje investicijskom projektu javne turističke infrastrukture, a neophodna je za kandidiranje projekata za korištenje sredstava iz Strukturnih fondova Europske unije te same investicije: izgradnja, uređenje i obnova javne infrastrukture • poticanja razvoja turizma na turistički nerazvijenim područjima: razvoj smještajne i dodatne turističke ponude, te unapređenje javne i poslovne turističke infrastrukture na turistički nerazvijenim područjima • dodjele bespovratnih sredstava manifestacijama u funkciji razvoja turizma - organizaciju kulturnih, gastronomskih, enoloških, zabavnih, sportskih i drugih manifestacija kao glavnog motiva dolaska u turističku destinaciju te u cilju povećanja ugostiteljskog i drugog turističkog prometa posebice u razdobljima izvan glavne turističke sezone

Naziv	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
Opis	Razni programi potpore jedinicama lokalne samouprave (ponekad s ograničenjima ovisno o indeksu razvijenosti)
Uvjeti sudjelovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Podnošenje projektne prijave • Sufinanciranje, tehnička pomoć, pokrivanje troškova edukacije
Vrste projekata koji se mogu	<p>Primjer projekata koji se financiraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sufinanciranje provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije • Identifikacija projektnih ideja na regionalnoj i lokalnoj razini - jačanje

financirati	<p>institucionalnih kapaciteta za prepoznavanje projektnih ideja te stvaranje zaliha kvalitetnih projektnih ideja (kroz projektne radionice i individualan rad s korisnicima)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje ljudskih potencijala na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za učinkovitu pripremu i korištenje fondova Europske unije • Održivost razvoja lokalne zajednice u smislu poboljšanja dostupnosti lokalne infrastrukture, prvenstveno izgradnje obnove i rekonstrukcije objekata socijalne, komunalne i gospodarske infrastrukture na lokalnoj razini
--------------------	--

Naziv	Ministarstvo kulture
Opis	Razni programi potpore u okviru programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske, između ostalog i jedinicama lokalne samouprave
Uvjeti sudjelovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Podnošenje projektne prijave i traženih priloga
Vrste projekata koji se mogu financirati	<p>Primjer projekata koji se financiraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaštita i očuvanje arheološke baštine; • zaštita i očuvanje nepokretnih kulturnih dobara; • zaštita i očuvanje pokretnih kulturnih dobara; • zaštita i očuvanje nematerijalnih kulturnih dobara; • izrada dokumentacije za projekte EU fondova.

8.3 Usklađenost strategije s nacionalnim i regionalnim politikama

Izrada Strategije razvoja Općine Promina usklađena je s ostalim relevantnim strategijama donesenim na nacionalnoj i regionalnoj razini. Struktura ove Strategije vertikalno je povezana sa nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima, a osobito na razini strateškog planiranja s obzirom na zadane ciljeve, prioritete i mjere.

NACIONALNI STRATEŠKI OKVIR

Težište Strategije stavljeno je na unaprjeđenje lokalnog razvoja u okviru razvojnih prioriteta NUTS 2 regije za Jadransku Hrvatsku kako bi se pozitivno utjecalo na smanjenje regionalnih nejednakosti, a u skladu sa identificiranim potrebama Općine. Usklađenost s prioritetima definiranim za navedenu statističku prostornu jedinicu u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske ima višestruku dodatnu vrijednost jer prvenstveno odgovara načelima provođenja kohezijske politike Europske unije. Upravo se na relevantnim društveno-gospodarskim statističkim pokazateljima temelji navedena klasifikacija na NUTS2 regije, koje pak predstavljaju podlogu za određivanje razine i vrste sredstava strukturnih fondova kao vrlo vrijednog izvora financiranja razvojnih projekata.

Nadalje, valja napomenuti da Strategija regionalnog razvoja ima kao svoj drugi strateški cilj razvoj potpomognutih područja, kojima Općina Promina pripada. Strategija predviđa razvoj novih mjera koje će biti usmjerene na poticanje bržeg gospodarskog razvoja u takvim područjima. Prioriteti i mjere predviđeni ovom Strategijom također doprinose i

komplementarne su s naporima na državnoj razini kako bi se (demografska, gospodarska, infrastrukturna i društvena) situacija u potpomognutim područjima poboljšala.

STRATEGIJA REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE

Tablica 24. Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Općine Promina sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske

Prioriteti i mjere SRRRH - Jadranska Hrvatska	Mjere Strategije razvoja Općine Promina
1. Održivo gospodarenje prirodnim i kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije	
1.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, diversifikacija usluga i proširenje turističke ponude, te poboljšanje kvalitete postojećih i izgradnja novih smještajnih kapaciteta i pratećih sadržaja	1.2.1. Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone 1.2.4. Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza
1.3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima	1.2.3. Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih puteva, „bunje“, „kućere“...
1.4. Valorizacija i revitalizacija kulturne i prirodne baštine	1.2.2. Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina
1.5. Održivi razvoj poljoprivrede	1.3.1. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede i ljekovitog bilja
2. Razvoj regionalne infrastrukture	
2.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture i logistike te intermodalnog prometa za robu i putnike	2.2.1. Sanacija nerazvrstanih cesta
2.2. Razvoj i unapređenje javne infrastrukture	2.2.5: Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture 3.1.1. Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti 3.1.2. Podizanje kvalitete predškolskog odgoja 3.1.3. Podrška radu udruga civilnog društva
2.5. Razvoj i unapređenje sustava navodnjavanja	2.3.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine 2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi
2.6. Razvoj sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i ostale komunalne infrastrukture	2.2.2. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže 2.2.3. Izgradnja javne kanalizacijske mreže
3. Jačanje konkurentnosti poslovnog sektora	
3.2. Poticanje poduzetništva i samozapošljavanja	1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita 1.3.2. Unaprjeđenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju

3.3. Jačanje poslovne infrastrukture i poslovnih potpornih institucija	1.1.1. Osiguranje preduvjeta za uređenje gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci 1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina 1.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera
4. Zaštita okoliša	
4.1. Gospodarenje otpadom	2.1.2. Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada 2.1.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada 2.1.4. Izgradnja reciklažnog dvorišta
4.2. Zaštita od požara	2.2.4. Izgradnja protupožarnih putova
Horizontalna mjera: razminiranje	2.1.1. Razminiranje preostalih dijelova općine

REGIONALNI STRATEŠKI OKVIR

Strategija razvoja Općine Promina treba biti usklađena sa županijskom razvojnom strategijom, čijem ostvarenju treba doprinijeti kroz mjere razvoja predviđene na lokalnoj razini. Na taj se način postiže vertikalna povezanost strateških ciljeva, prioriteta i mjera na različitim razinama.

RAZVOJNA STRATEGIJA ŠIBENSKO - KNINSKE ŽUPANIJE

Tablica 25. Usklađenost ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Općine Promina sa Razvojnou strategijou Šibensko – kninske županije

Prioriteti i mjere RS ŠKŽ	Strategija razvoja Općine Promina
1.1. Podrška razvoju MSP, promocija izvoznih programa i udruživanje poslovnog, znanstveno-istraživačkog i javnog sektora	
1.1.3. Unaprjeđenje postojeće turističke ponude, razvoj novih selektivnih oblika turizma i održivi razvoj turizma u zaštićenim područjima	1.2.1. Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone 1.2.4. Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza
1.2. Razvoj poljoprivrede, marikulture i zelenog poduzetništva	
1.2.1. Unaprjeđenje proizvodnje, prerade, skladištenja i prodaje poljoprivrednih proizvoda	1.3.2. Unaprjeđenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju
1.2.2. Poticanje zelenog poduzetništva	1.3.1. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede i ljekovitog bilja
1.2.4. Razvoj i unaprjeđenje sustava navodnjavanja dugogodišnjih nasada i povrtlarskih kultura	2.3.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine 2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi
1.3. Privlačenje domaćih i stranih investitora	
1.3.1. Izgradnja i opremanje gospodarskih zona i	1.1.1. Osiguranje preduvjeta za uređenje

stavljanje u funkciju poduzetništva zemljišta i objekata u državnom vlasništvu	gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci 1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina 1.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera
1.3.3. Stvaranje uvjeta i povoljne klime za izravna strana i domaća ulaganja	1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita
2.1. Razvoj zaleđa i otoka	
2.1.2. Ulaganje u infrastrukturu za razvoj poljoprivrede i ostalih gospodarskih djelatnosti	1.3.2. Izgradnja radno skladišnog prostora 2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi 1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina 1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita
3.1. Razvoj komunalne infrastrukture	
3.1.1. Modernizacija postojeće i izgradnja osnovne infrastrukture (odvodnje, vodoopskrbe, elektroopskrbe, pročišćavanja otpadnih voda)	2.2.2. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže 2.2.3. Izgradnja javne kanalizacijske mreže 2.2.4. Izgradnja protupožarnih putova 2.2.5: Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture
3.1.2. Razvoj i unaprjeđenje prometne infrastrukture i logistike	2.2.1. Sanacija nerazvrstanih cesta
3.2. Očuvanje i zaštita okoliša i korištenje OIE	
3.2.3. Zbrinjavanje otpada i gospodarenje njime	2.1.2. Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada 2.1.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada 2.1.4. Izgradnja reciklažnog dvorišta
3.2.5. Očuvanje bioraznolikosti i jačanje kapaciteta za očuvanje i upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima	1.2.2. Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina 1.2.3. Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih puteva, „bunje”, „kućere”...
3.3. Razvoj javne infrastrukture	
3.3.2. Izgradnja i modernizacija obrazovnih i kulturnih objekata (škola, studentskih domova, vrtića, knjižnica, muzeja...)	3.1.2. Podizanje kvalitete predškolskog odgoja
3.3.3. Uređenje i izgradnja športskih i rekreacijskih javnih objekata	3.1.1. Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti
4.2. Kompetentni ljudski resursi	
4.2.4. Jačanje sposobnosti organizacija civilnog	3.1.3. Podrška radu udruga civilnog društva

društva

Horizontalna mjera: razminiranje

2.1.1. Razminiranje preostalih dijelova općine

9 Izvještavanje i praćenje

Za svaki od navedenih prioriteta, definirani su kvantificirani pokazatelji koji će služiti kao ciljane vrijednosti koje se u sklopu prioriteta trebaju postići do 2020. godine, kao rezultat provedbe planiranih mjera. Ti pokazatelji bit će temelj za praćenje i kasniju evaluaciju uspješnosti provedbe strategije.

Tablica 26. Pokazatelji postignuća prioriteta Strategije

Prioritet	Pokazatelj
1.1. Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova	<ul style="list-style-type: none">• Kapacitet zone Promina popunjen 90% do 2020. godine• Zone Razvođe, Mratovo i Suknovci stavljene u funkciju do 2020. godine• Broj radnih mjesta porastao za 70% do 2020. godine
1.2. Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma	<ul style="list-style-type: none">• Popunjenost ugostiteljsko turističke zone "Prominsko selo" 70% do 2020. godine• Oformljena tematska cesta „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke”• Osmišljene minimalno 3 nove turističke usluge• Porast prihoda od turizma za 80% do 2020. godine
1.3. Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke	<ul style="list-style-type: none">• 3 poljoprivrednika u Općini proizvodi ekološke proizvode• Izgrađen radno skladišni prostor za poljoprivredne proizvode
2.1. Unaprjeđenje tehnologije okoliša	<ul style="list-style-type: none">• Općina Promina u potpunosti razminirana do 2020. godine• 50% građevinskog otpada u Općini se reciklira do 2020. godine• 80% komunalnog otpada se razvrstava do 2020. godine
2.2. Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba	<ul style="list-style-type: none">• 70% nerazvrstanih cesta u Općini sanirano do 2020. godine• 90% stanovništva priključeno na vodovodnu mrežu do 2020. godine• Pokrivenost Općine kanalizacijskim sustavom 20% do 2020. godine• Izgrađeno 30 km protupožarnih putova• Sanirana, osposobljena i izgrađena ostala potrebna infrastruktura

2.3. Razvoj osnovne poljoprivredne infrastrukture – navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> • 20% korištenog poljoprivrednog zemljišta se navodnjava do 2020. godine
3.1. Modernizacija i opremanje društvenih infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • Polivalentno športsko igralište stavljeno u funkciju do 2017. godine • Kapacitet vrtića do 2017. godine zadovoljava potrebe stanovništva • Oformljene stalne prostorije za rad lokalnih udruga do 2017.

Osnovna svrha praćenja je osigurati uspješno upravljanje provedbom. Redovito praćenje daje uvid u stvarno stanje provedbe mjera, odnosno, u to odgovara li trenutno stanje provedbe planiranom provedbenom okviru te hoće li prethodno postavljen skup ciljeva biti ispunjen u smislu očekivanih rezultata prema utvrđenom terminskom planu. Praćenje služi i kao korektivni alat - u slučaju da se uoče veća odstupanja od planirane provedbe navedene Akcijskim planom, kontinuirano praćenje omogućit će pravodobnu reakciju i eventualno potrebne izmjene ili dopune Akcijskog plana, te, posljedično, i same Strategije, ukoliko će to biti nužno.

Odgovornost za praćenje provedbe Strategije, odnosno njenih dvogodišnjih Akcijskih planova, na sebe će preuzeti Općina Promina. Provedba Akcijskih planova temeljit će se na pokazateljima definiranim za svaku mjeru u sklopu Akcijskih planova te na napretku postignuća pokazatelja prioriteta definiranih na razini Strategije, koji predstavljaju sveukupnost postignuća pojedinih pokazatelja iz Akcijskog plana. Pokazatelji na razini mjere bit će korišteni kao alat prilikom periodičkih izvješća o provedbi Strategije, dok će pokazatelji na razini prioriteta biti korišteni za potrebe evaluacije cjelokupne Strategije i konačnu ocjenu o provedbi.

Pokazatelji će se sakupljati i analizirati minimalno jednom godišnje. Sakupljat će se pokazatelji za sve mjere, bez obzira tko je nositelj određene mjere odnosno projekta u sklopu nje, te će ti pokazatelji i analize biti temelj za izvještavanje.

Načelnik Općine Promina i njegov zamjenik izradit će godišnja izvješća o provedbi Akcijskog plana i Strategije te ga prezentirati Općinskom vijeću na usvajanje. Podaci o cjelokupnoj provedbi Strategije sastavni su dio Godišnjeg izvješća o radu Općine Promina. Uspješna provedba Strategije na godišnjoj razini je ona koja odgovara postavljenom Akcijskom planu za tu godinu.

Na kraju razdoblja kojeg Strategija pokriva, napraviti će se evaluacija Strategije. Provedba evaluacije temeljit će se na pokazateljima definiranim na razini prioriteta. Kvantificirani pokazatelji na ovoj razini služe kao ciljane vrijednosti koje se u sklopu prioriteta trebaju postići do 2020. godine i to kao rezultat provedbe planiranih mjera. Evaluacija će ocijeniti relevantnost, ekonomičnost, učinkovitost, utjecaj te održivost provedenih mjera:

- *Relevantnost* – jesu li strateški ciljevi, prioriteti i mjere reagirali na prave probleme koje je trebalo riješiti i je li logika planiranja intervencije bila dobra i učinkovita;
- *Ekonomičnost* – koliko su dobro unosi (sredstva, ljudski rad, i sl.) pretvoreni u aktivnosti i, posljedično, u rezultate;

- *Učinkovitost* – jesu li mjere doprinijele postizanju prioriteta, a prioriteti postizanju strateških ciljeva; je li vizija postignuta;
- *Utjecaj* – kakav će utjecaj provedba strateškog plana imati na šire okruženje;
- *Održivost* – hoće li koristi stvorene provedbom mjera unutar strateškog plana nastaviti trajati.

Rezultati evaluacije koristit će se kao ulazni podaci, iskustva i pouke pri izradi strategije razvoja za naredno razdoblje.

10 Prilozi

10.1 Prilog 1: Prikaz procesa konzultacija s dionicima oko revizije Strategije

Strategija u svojim fazama izrade predstavljena je dionicima i javnosti na sljedećim događanjima:

Datum	Opis
4. studeni 2013. godine	Objava glavnih odrednica Strategije (vizije, misije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera) na web stranicama Općine
23. siječanj 2014. godine	Prezentacija nacrtu Strategije Odboru za gospodarski razvoj Promine u Zagrebu
22. travanj 2014. godine	Prezentacija nacrtu Strategije timu EU zastupnice Ivane Maletić i gospodarstvenicima Općine Promina
3. svibanj 2014. godine	Prezentacija nacrtu Strategije na Gospodarskom forumu u Oklaju

10.2 Prilog 2: Baza projekata

STRATEŠKI CILJ 1 - RAZVOJ LOKALNOG GOSPODARSTVA		
PRIORITET 1.1 - Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova		
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
1.1.1. Osiguranje preduvjeta za uređenje gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci	1.1.1.1. Izrada projektne dokumentacije i izvlaštenja za uređenje gospodarskih zona	Gospodarske zone ugrađene u Prostorni plan
1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina	1.1.2.1. Izrada Urbanističkog plana uređenja i projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina	Gospodarska zona ugrađena u Prostorni plan; napravljena geodetska podloga za izgradnju sirane u sklopu Zone
	1.1.2.2. Ugovaranje i izvođene radova na izgradnji infrastrukture u zoni	U pripremi
1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita	1.1.3.1. Izrada potrebne projektne dokumentacije za ishodovanje dozvola	Gospodarska zona ugrađena u Prostorni plan
1.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera	1.1.4.1. Provođenje katastarskih izmjera	Projektna ideja
	1.1.4.2. Unošenje izmjera u katastarski plan	Projekta ideja
PRIORITET 1.2 - Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma		
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
1.2.1. Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone	1.2.1.1. Definirati lokaciju turističke zone "Prominsko selo" te unijeti izmjene u Prostorni plan Općine - revizija PP	Općinsko vijeće donijelo odluku o izmjenama i dopunama prostornog plana
	1.2.1.2. Izraditi Urbanistički plan uređenja i projektnu dokumentaciju za opremanje zone i ishodovati dozvole	Projektna ideja
	1.2.1.3. Izgraditi infrastrukturu turističke zone	Projektna ideja

1.2.2. Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina	1.2.2.1. Obnova zaštićenog spomenika kulture „Sklop kuća Kula“	Napravljena geodetska podloga i skeniranje, dobivene suglasnosti vlasnika
	1.2.2.2. Izgradnja tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“	NP Krka partner s 299.000 kn, projektna dokumentacija u završnoj fazi
	1.2.2.3. Izgradnja centralnog spomen obilježja	Projektna ideja
1.2.3: Zaštita krajobrazza, suhozida, poljskih puteva, „bunje“, „kućere“ ...	1.2.3.1. Inventarizacija značajnih krajobrazza i tradicijskih građevina	Projektna ideja
	1.2.3.2. Obnova suhozida, poljskih puteva, „bunja“, „kućera“	Projektna ideja
	1.2.3.3. Projekt „Promina u labirintu života“	Projektna ideja
1.2.4. Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza	1.2.4.1. Uređivanje spustova na nekoliko mjesta do rijeke Krke	NP Krka u pripremi prostornog plana
	1.2.4.2. Uređenje biciklističkih i konjičkih staza uz cestu	Projektna ideja
	1.2.4.3. Biciklistička staza Bogočin – Nečven – Burnum (srednjovjekovne utvrde)	Projektna ideja
	1.2.4.5. Izgradnja moto kampa u Oklaju	Napravljena geodetska podloga, idejni projekt u pripremi
	PRIORITET 1.3 - Razvoj i revitalizacija tradicionalne poljoprivrede i uzgoja stoke	
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
1.3.1. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede i ljekovitog bilja	1.3.1.1. Edukacija poljoprivrednika o ekološkoj poljoprivredi	Projektna ideja
	1.3.1.2. Edukacija poljoprivrednika o uzgoju i sakupljanju ljekovitog bilja	Projektna ideja
	1.3.1.3. Razvoj eko branda	Projektna ideja
1.3.2. Unaprjeđenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju	1.3.2.1. Izgradnja radno skladišnog prostora za poljoprivredne proizvođače - inkubatora za poljoprivrednike	Projektna ideja

STRATEŠKI CILJ 2 - ODRŽIVA EKONOMSKA INFRASTRUKTURA

PRIORITET 2.1. - Unaprjeđenje tehnologije okoliša

MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
2.1.1. Razminiranje preostalih dijelova općine	2.1.1.1. Razminiranje preostalih dijelova općine pod minama	U pripremi
2.1.2. Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada	2.1.2.1. Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada	Ugrađeno u Prostorni plan Napravljen plan gospodarenja otpadom s lokacijama ilegalnih odlagališta
2.1.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	2.1.3.1. Inventarizacija ilegalnih odlagališta	Izrađen troškovnik za deset odlagališta građevinskog otpada, FZOEU preuzeo obvezu sanacije po projektu "Sanacija 118 divljih te 7 postojećih odlagališta na području Šibensko - kninske županije"
	2.1.3.2. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	
2.1.4. Izgradnja reciklažnog dvorišta	2.1.4.1. Izgradnja reciklažnog dvorišta	Ugrađeno u Prostorni plan

PRIORITET 2.2. - Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba

MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
2.2.1. Sanacija nerazvrstanih cesta	2.2.1.1. Sanacija lokalne nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo - Bogatići	Potvrda glavnog projekta
	2.2.1.2. Sanacija ostalih nerazvrstanih cesta	U pripremi
2.2.2. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže	2.2.2.1. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže	U pripremi
2.2.3. Izgradnja javne kanalizacijske mreže	2.2.3.1. Izgradnja javne kanalizacijske mreže	U pripremi
2.2.4. Izgradnja protupožarnih putova	2.2.4.1. Izgradnja protupožarnih putova	Projektna ideja

2.2.5. Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture	2.2.5.1. Izgradnja ulične i park rasvjete u naseljima Općine	U pripremi
	2.2.5.2. Izgradnja vatrogasnog doma	Projektna ideja
	2.2.5.3. Izgradnja mrtvačnice uz crkvu sv. Mihovila	U pripremi
	2.2.5.4. Izgradnja groblja sv. Martina	U pripremi
	2.2.5.5. Određivanje namjene i rekonstrukcija 11 lokalnih škola	Projektna ideja

PRIORITET 2.3. - Razvoj osnovne poljoprivredne infrastrukture – navodnjavanje		
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije
2.3.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine	2.3.1.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine	U pripremi, pokrenuti vodoistražni radovi u "Gluvačama"
2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi	2.3.2.1. Obnova seoskih gusterni	U pripremi, dogovor s Hrvatskim vodama o obnavljanju jednog do dva lokaliteta godišnje

STRATEŠKI CILJ 3 - RAZVIJENA DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

PRIORITET 3.1. - Modernizacija i opremanje društvenih infrastruktura

MJERA	PROJEKT	Status dokumentacije
3.1.1. Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti	3.1.1.1. Izgradnja polivalentnog športskog igrališta – „Žagra“	Potvrda glavnog projekta
	3.1.1.2. Opremanje polivalentnog športskog igrališta	Projektna ideja
3.1.2. Podizanje kvalitete predškolskog odgoja	3.1.2.1. Opremanje Dječjeg vrtića „Bubamara“	Izrađen projekt sanacije stubišta
	3.1.2.2. Izgradnja igrališta za dječji vrtić	Projektna ideja
3.1.3. Podrška radu udruga civilnog društva	3.1.3.1. Uređenje stalnih prostorija za rad udruga civilnog društva u sklopu Doma kulture	Projektna ideja

10.3 Prilog 3: Akcijski plan provedbe Strategije za razdoblje 2014. – 2015. godine

Prioritetni projekti koji će se inicirati i/ili provesti u razdoblju od 2014. godine do kraja 2015. godine su sljedeći:

STRATEŠKI CILJ 1 - RAZVOJ LOKALNOG GOSPODARSTVA								
PRIORITET 1.1 - Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova								
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
				2014	2015			
1.1.1. Osiguranje preduvjeta za uređenje gospodarskih zona: Razvođe, Mratovo i Suknovci	1.1.1.1. Izrada projektne dokumentacije za uređenje gospodarskih zona	Gospodarske zone ugrađene u Prostorni plan	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	ZAVRŠEN	Gospodarske zone Razvođe, Mratovo i Suknovci unesene u Prostorni plan; završena sva projektna dokumentacija i izvlaštenje zemljišta do kraja 2014. za investitore
	1.1.2. Projektiranje i izgradnja infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina	1.1.2.1. Izrada Urbanističkog plana uređenja i projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina	Gospodarska zona ugrađena u Prostorni plan; napravljena geodetska podloga za izgradnju sirane u sklopu Zone	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	ZAVRŠEN
	1.1.2.2. Ugovaranje i izvođene radova na izgradnji infrastrukture u zoni	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	U TIJEKU	Izrađene sve potrebne studije i dokumentacija za apliciranje na sredstva, izrađena natječajna dokumentacija za radove
1.1.3. Osiguranje preduvjeta za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita	1.1.3.1. Izrada potrebne projektne dokumentacije za ishodovanje dozvola za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita	Gospodarska zona ugrađena u Prostorni plan	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina, vanjski investitor	ZAVRŠEN	Dozvole u fazi ishodovanja

STRATEŠKI CILJ 1 - RAZVOJ LOKALNOG GOSPODARSTVA

PRIORITET 1.1 - Razvoj gospodarskih zona, područja i poslova

MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
				2014	2015			
1.1.4. Usklađenje katastarskih izmjera	1.1.4.1. Provođenje katastarskih izmjera	Projektna ideja	2000 - 10000 kn/ha			Općina Promina	U TIJEKU	Provedene potrebne katastarske izmjere na jednoj do dvije katastarske općine (od devet)

PRIORITET 1.2 - Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma

MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
				2014	2015			
1.2.1. Osiguranje preduvjeta za formiranje turističke zone	1.2.1.1. Definirati lokaciju turističke zone "Prominsko selo" te unijeti izmjene u Prostorni plan Općine - revizija PP	Općinsko vijeće donijelo odluku o izmjenama i dopunama prostornog plana	0,00 kn			Općina Promina	ZAVRŠEN	Prostorni plan usvojen i na snazi
	1.2.1.2. Izraditi Urbanistički plan uređenja i projektnu dokumentaciju za opremanje zone i ishodovati dozvole	Projektna ideja	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	U TIJEKU	Izrađen Urbanistički plan uređenja i sva potrebna dokumentacija za opremanje zone, dozvole u fazi ishodovanja
1.2.2. Zaštita kulturno povijesne baštine Općine Promina	1.2.2.1. Obnova zaštićenog spomenika kulture „Sklop kuća Kula“	Napravljena geodetska podloga i skeniranje, dobivene suglasnosti vlasnika	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina, NP Krka, Gradski muzej Drniš	U TIJEKU	Do kraja 2014 dobijen status zaštićene kulturne baštine; izrađena sva potrebna dokumentacija za apliciranje na sredstva, izrađena natječajna dokumentacija za radove
	1.2.2.2. Izgradnja tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“	NP Krka partner s 299.000 kn, projektna dokumentacija u završnoj fazi	350.000,00 kn			Općina Promina, NP Krka	ZAVRŠEN	Radovi na tematskoj cesti dovršeni

PRIORITET 1.2 - Razvoj postojećih i uvođenje selektivnih alternativnih oblika turizma				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
1.2.3: Zaštita krajobraza, suhozida, poljskih puteva, „bunje”, „kućere”...	1.2.3.3. Projekt „Promina u labirintu života“ - 120 km labirinta	Projektna ideja	10.284.000,00 kn (85.700 kn/km)			Općina Promina, NP Krka	U TIJEKU	Dovršeno skeniranje prostora, izrađene geodetske podloge, projektiranje i izrada tehničke dokumentacije u tijeku
1.2.4. Izgradnja turističke infrastrukture poput hodnih, biciklističkih, konjičkih...staza	1.2.4.5. Izgradnja moto kampa u Oklaju	Napravljena geodetska podloga, idejni projekt u pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	U TIJEKU	Izrađen glavni projekt

STRATEŠKI CILJ 2 - ODRŽIVA EKONOMSKA INFRASTRUKTURA								
PRIORITET 2.1. - Unaprjeđenje tehnologije okoliša				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
2.1.2. Izgradnja centra za uporabu građevinskog otpada	2.1.2.1. Izgradnja centra za uporabu građevinskog otpada	Ugrađeno u Prostorni plan	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	ZAVRŠEN	Centar izgrađen i stavljen u funkciju
2.1.3. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	2.1.3.1. Inventarizacija ilegalnih odlagališta	Napravljen plan gospodarenja otpadom s lokacijama ilegalnih odlagališta	0,00 kn			Općina Promina	ZAVRŠEN	Utvrđena sva ilegalna odlagališta i definirana sredstva i izvori financiranja za njihovo saniranje

STRATEŠKI CILJ 2 - ODRŽIVA EKONOMSKA INFRASTRUKTURA

PRIORITET 2.1. - Unaprjeđenje tehnologije okoliša				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
	2.1.3.2. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	Izrađen troškovnik za deset odlagališta građevinskog otpada, FZOEU preuzeo obvezu sanacije po projektu "Sanacija 118 divljih te 7 postojećih odlagališta na području Šibensko - kninske županije"	1.800.000,00 kn (Ilegalno odlagalište "Dubrava") + troškovi za preostalih 9 divljih odlagališta			Općina Promina, FZOEU	U TIJEKU	Minimalno pet ilegalnih odlagališta saniranih

PRIORITET 2.2. - Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
2.2.1. Sanacija nerazvrstanih cesta	2.2.1.1. Sanacija lokalne nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo - Bogatići	Potvrda glavnog projekta	6.250.000,00 kn			Općina Promina, Grad Drniš, NP Krka	ZAVRŠEN	Cesta Čitluk - Mratovo - Bogatići sanirana
	2.2.1.2. Sanacija ostalih nerazvrstanih cesta	U pripremi	11.506.018,75 kn			Općina Promina	U TIJEKU	Izrađena projektna dokumentacija za sanaciju ceste (29,44 km), utvrđeni izvori financiranja

PRIORITET 2.2. - Podrška osnovnoj infrastrukturi – ceste, opskrba pitkom vodom, kanalizacijski sustav i elektroopskrba				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
2.2.2. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže	2.2.2.1. Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ponude			Općina Promina, „Vodovod i odvodnja“ Šibenik	U TIJEKU	Izrađena projektna dokumentacija za rekonstrukciju i izgradnju distribucijske vodovodne mreže, radovi na rekonstrukciji započeli
	2.2.3.1. Izgradnja javne kanalizacijske mreže	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ponude			Općina Promina, „Vodovod i odvodnja“ Šibenik	U TIJEKU	Izrađena projektna dokumentacija za izgradnju javne kanalizacijske mreže, izrađena i objavljena natječajna dokumentacija za radove
2.2.5. Rekonstrukcija i izgradnja ostale potrebne infrastrukture	2.2.5.1. Izgradnja ulične i park rasvjete u naseljima Općine	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ponude			Općina Promina, HEP	ZAVRŠEN	Do kraja 2015. Izgradnja ulične i park rasvjete za dio naselja Oklaj, a sva postojeća javna rasvjeta Općine prebačena na LED rasvjetu
	2.2.5.3. Izgradnja mrtvačnice uz crkvu sv. Mihovila	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ponude			Općina Promina	U TIJEKU	Završena dokumentacija za apliciranje na sredstva
	2.2.5.4. Izgradnja groblja sv. Martina	U pripremi	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ponude			Općina Promina	U TIJEKU	Završena dokumentacija za apliciranje na sredstva

PRIORITET 2.3. - Razvoj osnovne poljoprivredne infrastrukture – navodnjavanje				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT/ AKTIVNOSTI	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
2.3.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine	2.3.1.1. Provedba vodoistražnih radova na području općine	U pripremi, pokrenuti vodoistražni radovi u "Gluvačama"	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	PRI KRAJU	Vodoistražni radovi na području Općine pri kraju
2.3.2. Obnova i zaštita seoskih gusterni s vodozahvatom, bunara, lokava i česmi	2.3.2.1. Obnova seoskih gusterni	U pripremi, dogovor s Hrvatskim vodama o obnavljanju jednog do dva lokaliteta godišnje	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina, Hrvatske vode	U TIJEKU	Obnovljena tri bunara, gusterne ili lokve

STRATEŠKI CILJ 3 - RAZVIJENA DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

PRIORITET 3.1. - Modernizacija i opremanje društvenih infrastrukture				Vremenski plan provedbe		Odgovorna organizacija	Status do kraja 2015.	Pokazatelji ishoda do kraja 2015. godine
MJERA	PROJEKT	Status dokumentacije	Procjena investicije	2014	2015			
3.1.1. Osiguranje uvjeta za športske i rekreativne aktivnosti	3.1.1.1. Izgradnja polivalentnog športskog igrališta – „Žagra“	Potvrda glavnog projekta	700.000,00 kn			Općina Promina	ZAVRŠEN	Završeni radovi na športskom igralištu
3.1.2. Podizanje kvalitete predškolskog odgoja	3.1.2.1. Opremanje Dječjeg vrtića „Bubamara“	Izrađen projekt sanacije stubišta	potrebno utvrditi na temelju troškovnika/ ponude			Općina Promina	ZAVRŠEN	Vrtić stavljen u funkciju u novom saniranom prostoru

Do kraja 2015. godine, u svrhu ostvarivanja dugoročnih ciljeva, prioriteta i mjera ove Strategije, status prioriteta projekata bit će sljedeći:

- *Završeni projekti/ aktivnosti:*
 - Izrada projektne dokumentacije i izvlaštenja za uređenje gospodarskih zona Razvođe, Mratovo i Suknovci
 - Izrada Urbanističkog plana uređenja i projektne dokumentacije za izgradnju infrastrukture u poduzetničkoj zoni Promina
 - Izrada potrebne projektne dokumentacije za ishodovanje dozvola za izgradnju pogona za proizvodnju kalcita
 - Definirati lokaciju turističke zone "Prominsko selo" te unijeti izmjene u Prostorni plan Općine
 - Izgradnja tematske ceste „Kroz prominsko vinogorje do rijeke Krke“
 - Izgradnja centra za oporabu građevinskog otpada
 - Inventarizacija ilegalnih odlagališta
 - Sanacija lokalne nerazvrstane ceste Čitluk – Mratovo - Bogatići
 - Izgradnja ulične i park rasvjete u naseljima Općine
 - Izgradnja polivalentnog športskog igrališta – „Žagra“
 - Opremanje Dječjeg vrtića „Bubamara“
- *Projekti/ aktivnosti pri kraju provedbe:*
 - Provedba vodoistražnih radova na području općine
- *Projekti/ aktivnosti u tijeku:*
 - Ugovaranje i izvođenje radova na izgradnji infrastrukture u zoni
 - Provođenje katastarskih izmjera
 - Izraditi Urbanistički plan uređenja i projektne dokumentaciju za opremanje turističke zone i ishodovati dozvole
 - Obnova zaštićenog spomenika kulture „Sklop kuća Kula“
 - Projekt „Promina u labirintu života“
 - Izgradnja moto kampa u Oklaju
 - Sanacija ilegalnih odlagališta otpada
 - Sanacija ostalih nerazvrstanih cesta
 - Rekonstrukcija/izgradnja distribucijske vodovodne mreže
 - Izgradnja javne kanalizacijske mreže
 - Izgradnja mrtvačnice uz crkvu sv. Mihovila
 - Izgradnja groblja sv. Martina

- Obnova seoskih gusterni (obnovljena tri bunara, gusterne ili lokve).